

TIL KASHMIR

At være heldig er oftest blot et spørgsmål om at være på det rette sted på det afgørende tidspunkt, siges det, og det er rigtigt nok, for det var sådan, jeg kom til Kashmir og dermed startede min tjeneste som militærobservatør ved FN's fredsbevarende missioner.

Jeg var i 1972 tjenestegørende ved Vestre Landsdelskommandos stab i Århus, og det havde jeg været siden 1968; men det vil være rigtigst at starte ved begyndelsen. Det var indkaldelsen til aftjening af værnepligt i 1959 ved Jyske Telegrafregiment i Århus. Jeg var lige blevet færdig med min gartneruddannelse, som jeg primært havde fået hos min far, som gerne sagde, at en gartneruddannelse kan føre til alt - hvis man forlader den i tide.

Jeg begyndte som gartnerelev hjemme, efter at være blevet smidt ud af skolen i det, der dengang hed "fjerde mellem". Min tysklærerinde spurgte i en time, om jeg troede at hun var åndssvag, og da jeg er opdraget til at skulle sige sandheden, og svarede i overensstemmelse hermed, blev jeg bedt om at forsvinde fra skolen.

Det var meningen, at jeg efter at have aftjent min værnepligt skulle søge en uddannelse til havearkitekt, idet jeg dog først skulle tage min realeksamen.

Som løjtnant af reserven fik jeg mulighed for at få tjeneste i København, hvor jeg kunne læse om aftenen, og efter to år havde jeg da også fået den ønskede realeksamen, men nu havde "Akademiet for de skønne kunster" ændret adgangskravet til at være en studentereksamen, så jeg besluttede mig til foreløbig at blive i forsvaret, hvor glæden ved tjenesten - som gartnerens glæde ved sit arbejde - næsten bærer lønnen i sig selv.

Således var jeg kontraktansat ved forsvaret, og tjenestegørende ved Vestre Landsdelskommando i Århus, da jeg i 1972 fik et tilbud om FN-tjeneste i Kashmir. Jeg havde en tidsubestemt kontrakt, som dog ikke kunne løbe ud over mit 35. år. Ved Vestre Landsdelskommando behandlede personelsektionen alle sager om afgivelse af officerer til FN-tjeneste fra Jylland og Fyn. En udpeget observatør, som skulle have været udsendt i juni 1972, sprang fra sidst i april, i øvrigt lige inden påske.

Sagsbehandleren skulle nu i gang med at finde en afløser i det jysk-fynske område, og ude på gangen mødte han mig.

- Hør her, Agger, sagde major H.O. Buthler-Jensen, var det ikke noget for Dem at komme til Kashmir?

Jeg svarede, at jeg nok lige burde drøfte det med min kone, men jeg havde da på et tidligere tidspunkt indgivet en to sider lang ansøgning, hvor jeg berettede om alle de fremragende egenskaber, jeg mente at besidde for en sådan tjeneste sammen med en hel del flotte ord om min store interesse for international forståelse.

Jeg drøftede sagen med min kone, som dengang gik på Sygeplejehøjskolen på Århus Universitet, og vi blev enige om, at det, ville jeg gerne. Det resulterede i en halvanden linie lakonisk ansøgning, hvorefter jeg fik at vide, at jeg skulle melde mig i Srinagar i Kashmir 7. juni.

Det gjorde jeg så, efter at have lejet min gård ud.

Gården ligger i Mygind mellem Århus og Randers, og vores hund - en dalmatiner ved navn "Bessie" - fulgte med i lejemålet, mest for dens egen skyld.

Inden vi forlod Danmark, havde vi en snak med skole og skattevæsenet, hvor vi gav udtryk for, at vi gerne så "vore Børnepenge" indsat på en bankkonto, som vi ville oprette til formålet.

- Da børnene ikke kommer til at bo i Danmark, kan de ikke få børnepenge, var svaret.

- Jamen, jeg skal da betale ganske normal skat til Danmark, gjorde jeg opmærksom på.

- Det er rigtigt nok, men en forudsætning for, at der kan udbetales børnepenge er, at børnene bor i Danmark, og det kommer de jo ikke til. At der skal betales normal skat, har intet med denne sag at gøre.

I skolen lovede man at sende danske skolebøger til Indien, og klassen ville opretholde kontakten med Carsten, som lige havde afsluttet sit første skoleår.

DE FØRSTE DAGE I INDIEN.

Før vi rejste, havde vi kontakt til major K. Hornung, som jeg skulle afløse. Der var naturligvis mange ting, min kone ønskede at vide om livet i Indien. Hvad skal medbringes, når man skal bo i landet et par år, og jeg ønskede at vide noget om min nye tjeneste.

Han advarede meget imod at tage 3 afslapnings- og tilvænningsdage i New Delhi, som jeg havde skrevet, at vi havde til hensigt. Jeg var naturligvis meget klogere, så jeg besluttede mig til at blive i hovedstaden, så børnene og vi kunne akklimatiseres lidt, inden vi skulle møde i Srinagar.

Vi blev indkvarteret på hotel Jan Path, et godt hotel på byens hovedgade, efter at vi ved landingen i lufthavnen følte det, som om vi var blevet slået med en stor varm hammer. Der var meget varmt, men inde på det air-konditionerede hotel mærkede vi det ikke. Det var først ved 21-tiden om aftenen, at vi kunne gå ud i ”den friske” luft.

En af mine første handlinger var at ringe til den danske ambassade, hvor jeg meldte mig til den kontordame, som tog samtalen. Snart ringes tilbage.

Det var ambassadør Ole Bierring, der gerne ville ønske os velkommen til Indien, og spurgte, om ikke vi alle ville komme ud til hans hjem til middag samme aften. Han ville så lade ambassadens bil hente os.

Hans drenge var lidt ældre end vore, men boldspillet i haven gik fint, ligesom snakken indendørs var god. Den danske ambassade lå tæt på det sted, hvor Mahatma Gandhi blev myrdet i 1947, så vi fik også historiens vingesus at mærke.

I lufthavnen var vi blevet modtaget af en italiensk kaptajn, der på FN-missionens vegne bød os velkommen og hjalp os tilrette. Vi var overraskede over den nedladende måde, hvorpå han behandlede inderne. Jeg tror nok, at vi besluttede, at sådan ville vi i hvert fald ikke være. Det lykkes kun i nogen grad at undgå det. Især tiggerne var et problem, men vi blev kraftigt advaret. Hvis vi begyndte at give dem penge, ville vi ikke kunne gå i fred. De ville være over os som høge, hver gang vi var uden for hjemmets fire vægge. Hvis vi ikke gav dem noget, ville det hele være overstået i løbet af en uge. Så vidste alle, at vi ikke var turister, og at vi ikke ville give dem penge, og det kom til at holde stik, men somme tider måtte man være lidt grov overfor en påtrængende tigger.

Under de 3-4 dage i New Delhi fik børnene det første indtryk af de store sociale forskelle, da tjeneren oplyste dem om, at den Cola, de fik ved swimmingpoolen, kostede hvad der svarede til en indisk arbejders ugeløn. De arbejdere som vi kunne se i færd med byggeri på den anden side af glasset ved poolen. Og det var jo ikke alle, der havde et arbejde, pointerede han, mens børnene betragtede de svedige, lændeklædte arbejdere.

FIELD STATION BHIMBER.

Bhimber ligger i det, man i Pakistan kalder “Azad Kashmir”, hvilket betyder “det befriede Kashmir”.

Byen har 65.000 indbyggere, fik jeg at vide af en skrædder, som jeg blev gode venner med. Det er svært at vurdere, for den dækker et enormt område, men der er ingen huse over to etager.

Den tydeligste erindring fra byen er stanken. Der findes intet rindende vandsystem i byen, og dermed heller ikke noget kloaksystem, hvorfor al – og jeg mener al – affald flyder i en åben rende som løber i gadernes midte, der hvor gaderne er brolagt.

Hvor der ikke er nogen brolægning, løber det overalt på gaden.

Vandforsyningen fik byen fra et antal brønde, hvor der ved hver brønd gik to køer i cirkel, rundt og rundt, så skindet på deres sider var slidt af, for at trække det sparsomme vand op til borgerne.

At Bhimber var noget af en udørk fik jeg en antydning af på vejen derud. Før jeg overhovedet nåede til Bhimber, var det som om vejen holdt op, og ganske rigtigt, på et tidspunkt passerede vi et skilt, hvor der stod:

“Vejen ender. Bhimber 8 kilometer”

Og det var ikke engang løgn!

Field Station Bhimber lå i byens udkant.

Mens jeg var der, blev der bygget en mur rundt om stationen, efter at en pakistansk soldat var blevet dræbt af slangebidi i officersmessen, som lå lige ved siden af.

På stationen var vi fire observatører, to oppassere (bærere), en kok og syv pakistanske kørere til vore biler. For vores egen sikkerheds skyld måtte vi ikke selv køre bilerne.

Vi fire observatører havde hvert vort eget lille værelse med bad/toilet. Der var et lille spiselokale, men ingen egentlig opholdsstue. Aftener blev tilbragt på verandaen, der var afskærmet med et fintmasket trådnæt, hvor vi hver aften kunne iagttage gekkoernes travle jagt efter myg.

De pakistanske soldater sov i en lille bygning uden for området.

Ved at ankomme i juni, havde jeg ramt den varmeste tid – og den med størst luftfugtighed. Temperaturen nåede op på den forkerte side af 50 grader C, og dét er varmt.

Det største problem var imidlertid, at temperaturen om natten ikke nåede under 38 grader, og det gav problemer med at sove.

Løsningen var at tage lagenet over hovedet, gå ud under bruseren, der var en dunk hængt op under loftet på toilettet, og som blev fyldt med vand hver dag. Når man derpå lagde sig under det våde lagen, og startede loftsventilatoren, ville man være nedkølet i et par timer, indtil lagenet var tørt, og man måtte starte forfra.

Den daglige rutine var enkel.

En observatør var dagens vagthavende officer. De øvrige kørte på patrulje. Enten efter eget valg eller på en opgave udstukket fra hovedkvarteret, som vi havde to daglige radiokontakter med.

En tæt kontakt med brigadestaben sikrede os, at vi blev løbende orienteret om dens problemer, og de kunne bede os om at besøge bestemte enheder, fordi de derfra kunne vise os, hvor inderne – efter pakistansk opfattelse - overtrådte våbenhvileaftalen.

Det kunne vi så rapportere videre, bilagt vores egen vurdering af situationen eller hændelsen.

SWEEPEREN OG GRÆSKLIPPEREN.

På stationen i Bhimber havde vi en sweeper.

Sweeperen er den mand, der fejer rundt om huset og holder rent på toiletterne. Et arbejde som soldaterne ikke ville udføre.

I det muhamedanske Pakistan har man ganske vist ikke kastesystemer som i det hinduistiske Indien, men der var alligevel tydelige forskelle på de forskellige befolkningsgrupper.

Vores sweeper var omkring 25 år.

Han kom hver dag, og jeg fik at vide, at han var gift og havde tre børn. Hans økonomiske forhold fik jeg forklaret af Sayeed, som var vores head-bærer, det vil sige, at han var den øverste af vore oppassere.

Sweeperen fik 45 rupi i løn hver måned. Af disse brugte han de 30 til husleje, hvorefter familien så skulle eksistere for de resterende 15 rupi. Der gik 25 paisa til mad hver dag (ris), hvorefter familien havde omkring 7 rupi til de øvrige fornødheder hver måned.

Sweeperen røg som en skorsten, men det var nu mest observatørernes cigaretter, så den udgift sparede han da.

En pakistansk rupi svarede til omkring 75 øre.

Jeg prøvede at sammenligne vore lønninger, og jeg fandt ud af, jeg på to en halv måned ville tjene hele hans livsløn, når jeg forudsatte, at han begyndte at tjene penge i 10-års alderen og blev ved til han var 65!

Det kan nok til at få én til at fundere lidt over livets uretfærdighed.

Stationen i Bhimber var omkranset af en mur, men vi havde også en lille græsplæne. Den plæne blev klippet af en kone med et segl. Hun samlede græsset i kurve, og bar det bort.

Brigadechefen fortalte mig engang, at hun var enke efter borgmesteren i Bhimber. Han var død for nogle år siden, og havde efterladt hende med den datter, der somme tider var med hende ude hos os. Datteren har vel været en halv snes år.

Da man i Pakistan ikke har noget socialt system, kunne den tidligere borgmesterfrue kun vælge mellem at tigge eller at arbejde, som hun gjorde hos os.

Det græs hun klippede, solgte hun så til folk der havde kreaturer eller heste, og da hun nu trods alt var borgmesterfruen, havde hun fået et antal græsplæner, hvor hun måtte klippe græs.

Det kan godt få én til at sende venlige tanker tilbage til det solide danske sociale sikkerhedsnet.

FORSKELLE PÅ PAKISTANSKE BRIGADECHEFER.

Den brigadechef vi havde i Bhimber, havde været pakistansk militærattache i Bonn, og det prægede hans optræden meget. Han var meget vestlig orienteret, havde en charmerende kone og en sød datter på en halv snes år.

Alt var utroligt snavset i Bhimber, og så meget større var glæden ved at se brigadechefens lille pige, der altid var klædt i klare og rene farver.

En fjorten dages tid efter min ankomst kom hun over på vores Field Station, der lå i huset lige over for brigadechefens bolig. Hun ville ikke noget særligt, var vel blot nysgerrig, men jeg fandt nogle af de danske spil frem, som vi havde taget med. Godt dansk kunsthåndværk fra Skjøde i Skjern. Kalaha, Tårnspil, Ludo og Roulette. Vi spillede hele eftermiddagen, og hun nød det.

Næste dag kom hun igen, og til sidst var hun næsten fast gæst hos os, hvilket vi var meget glade for. Når det om aftenen blev for sent, til at hun kunne gå hjem alene, var der altid een af os, som fulgte hende. Ringede på hos hendes mor, faderen var altid ude ved brigaden, og afleverede hende i familiens skød, efter at vi have nydt pigens glade og moderens taknemmelige smil.

Når jeg gik over med hende, tog hun som regel min hånd, og slap den ikke, før hun havde fat i sin mor med den anden.

I virkeligheden er dette jo en ikke-historie, en af dem man ikke skriver hjem om, men den sættes i relief af de oplevelser som en anden dansk officer, major B.O. Mathiassen, havde i Rawalakot.

Han havde sammen med en anden observatør bestemt, at de skulle spille squash en eftermiddag. De havde spillet en halv times tid, da den lokale brigadechef og en af hans stabsofficerer kom for at spille, og det er klart, at de to observatører overlod banen til de to pakistanske officerer.

Brigadechefen havde haft sin datter med, og hun stod og så på kampen. Det gjorde de to observatører også, og helt naturligt faldt de i snak med den 7-8 årige pige. For at kommunikere bedre, satte Bent Otto Mathiassen sig på hug, så deres ansigter var i samme højde. Han tog pigernes hænder i sine, og de var inde i en lang samtale, da brigadechefen kom farende.

- Om den observatør så kunne få sine hænder væk fra den pige. Om han troede, at brigadechefens datter skulle udsættes for vestlig dekadence o.s.v., o.s.v.

Stakkels Bent Otto. Han er major fra Den kongelige Livgarde, og det mest retlinede man kan forestille sig, og jeg ved, at oplevelsen rystede ham alvorligt.

Den sidstnævnte brigadechef havde aldrig været uden for Pakistans grænser, og det er årsagen til den store forskel på de to brigadechefer, jeg her har omtalt.

JEG ER EN VANTRO, SOM MAN KAN LYVE FOR.

Under et besøg ved en bataljon, havde jeg klatret rundt i bjergene en dags tid.

Jeg skulle finde en bestemt delingsstilling, hvor jeg ønskede at hilse på og i øvrigt foretage den periodiske kontrol af på stillingen. I et arkiv på Field Station Bhimber havde vi en beskrivelse af hver eneste stilling, og med den i hånden kunne vi let konstatere, om der var sket ulovlige ændringer i forhold til tidligere.

I et normalt delingsområde vil man have et antal skyttehuller, men sådan var det ikke i det bjergrige Kashmir. Det var simpelthen umuligt at grave sig ned i jorden, og derfor var skyttehullerne bygget op som en slags skorstene. I en eventuel kampsituation måtte personellet så kravle op i de høje sankars, som de kaldtes. Lidt upraktisk og ikke ufarligt under beskydning, men der var ingen vej udenom. Det var umuligt at grave sig ned i undergrunden. Antallet af sådanne sankars måtte ikke forøges i forhold til det, der var beskrevet på min angivelse. Der måtte heller ikke bygges flere overdækkede stillinger end jeg havde opført på listen. Kampbunkers kaldte de dem, når der var skydeskår mod den indiske side, ellers blev de kaldt opholdsbunkers eller fårestald alt efter deres formål.

Da jeg var tilbage ved bataljonen, som lå et par timers klatring derfra, gjorde jeg bataljonschefen opmærksom på, at der var konstrueret en kampbunker mere end tilladt, men at der så i øvrigt var slettet en fårestald.

- Det passer ikke, sagde den pakistanske oberstløjtnant.

Det gjorde det nu, så jeg insisterede på, at der skulle nedrives en kampbunker, eller at den ene af de eksisterende blev ført tilbage til sin oprindelige status som fårestald.

Han fastholdt, at alt var i orden i delingsområdet, men da det for pokker var mig, der lige havde været der, holdt jeg stædigt på mit.

Kampbunkeren skulle væk.

- Er De klar over, kaptajn, at De faktisk beskylder mig for at lyve. De burde vide, at jeg som muslim ikke må lyve. Det står i Koranen!

- Sir, jeg har også læst lidt i Koranen, svarede jeg, og der står blot, at De ikke må lyve for en anden troende, men for Dem er jeg en vantro, så fra Deres religiøse synspunkt, er det helt i orden at De lyver for mig. Og det gør De!

Til min forbavselse lo han højt og gik med til at fjerne skydeskårene.

Dermed var status quo genoprettet ved den deling.

DA VI OPDAGEDE EN EKSTRA BRIGADE.

Jeg var på et rutinebesøg ved en pakistansk bataljon. Jeg havde været i området nogle måneder, og havde ud over et vist kendskab til enhederne i området også erhvervet mig et lille ordforråd på urdu. Ikke så jeg kunne tale det, men der var mange ord, jeg nu kunne forstå. Mens vi drak den obligatoriske kop te, ringede telefonen på bataljonschefens kontor. Hans operationsofficer tog den, og førte en kort samtale, hvorunder han flere gange tiltalte personen i den anden ende ved familienavn. Da han var færdig og havde lagt telefonrøret tilbage, så han på sin chef og sagde, at det var operationsofficeren ved nabobataljonen. Hvad indholdet af samtalen derefter var, fik jeg ikke fat i.

Tilbage på stationen i Bhimber fortalte jeg om samtalen, og det gav anledning en del undren, for vi kendte navnene på de fleste operationsofficerer, der var tjenestegørende ved denne bataljons naboer, og dem var det i hvert fald ikke, han havde talt med.

Gennem den næste måned fik vi flere og flere indikationer på, at der var flere enheder i området, men forespørgsler blev altid besvaret negativt.

På et tidspunkt besøgte major Bill Stewart fra Canada en bataljon, og under frokosten kom vi et skridt nærmere, idet en ordonnans kom ind i messen. Operationsofficeren skulle med det samme ringe til Brigademajoren ved Tyvende, sagde ordonnansen.

- Hvem er Tyvende brigade, spurgte den canadiske observatør skødesløs.

Der blev tavshed i messen, indtil bataljonschefen sagde, at det ikke var en brigade. Det var en støtteenhed. Tyvende Transportbataljon, sagde han. Nu er der ikke mange brigademajorer ved transportbataljoner, så usandheden var til at føle på, men der var ikke meget Bill Stewart kunne gøre ved det, fordi vi for næsten enhver pris søgte at undgå, at nogen tabte ansigt.

Vort problem var nu at komme videre.

Enhver snak om Tyvende brigade, blev mødt med en mur af tavshed, og lynhurtige skift til andre emner. Vi rapporterede vores mistanke om en ekstra brigade i området, og vores FN Hovedkvarter i Srinagar pålagde os naturligvis at finde ud af, hvor den var.

Det blev kaptajn Jack Spiers fra New Zealand, der løste problemet.

En morgen han skulle på patrulje, spurgte chaufføren ham, hvor de skulle køre hen den dag. - Lad os køre til Tyvende brigade, sagde Jack.

- Yes, Sir! Sagde køreeren, og det gjorde de så.

Der fandt de en brigademajor med røde øren.

- Vi skulle lige til at melde os til FN, sagde han.

FIELD STATION POONCH

Efter tre måneders tjeneste i Bhimber, blev jeg sendt til Poonch. Det var generalens policy, at observatørerne ikke skulle være mere end tre måneder på en station, og at han derefter skulle på en station i det andet land, så jeg røg fra lavlandet Punjab og op i bjergene.

Field Station Poonch holdt - sammen med den indiske brigade - til i et gammelt palads. Vi havde den ene fløj på første sal, hvor vi havde vort kontor, en opholds- og spisestue samt et soveværelse, hvor alle fire observatører boede. Vi havde vort eget køkken, og det var installeret på den lange gang. Også i Poonch havde vi to bærere, oppassere. Den ene var en sikh, Baldev Singh, og den anden var en Gurkha soldat fra Nepal. I modsætning til hvad jeg var vant til, var der ingen af de to, der talte engelsk, hvilket gjorde kommunikationen ret vanskelig. Det blev ikke lettere af, at de to heller ikke forstod hinanden indbyrdes. Vi aftalte et system, hvor enkeltord havde mening som en hel sætning. Når vi sagde "ALFA", ville vi have redt seng. Sagde vi "BRAVO" betød det, at vi ville have vand i tøndnen til brusebadet, og så videre. Ved hjælp af brigadestabens officerer, fik vi disse ord gjort forståelige, og derefter virkede det helt godt.

Selve byen Poonch lå cirka en halv kilometer fra paladset, og jeg gætter på, at den havde en størrelse som den by, Bhimber, jeg lige havde forladt. Det var en ren fornøjelse at komme fra lavlandet og op i bjergene, men for så vidt angår renlighed i almindelighed, var der ingen forskel på de to byer. Den store forskel lå i den blandede befolkning.

I Bhimber var alle muhamedanere, og muhamedanerne var også i klart flertal i Poonch, men der var hinduer, buddhister og sikher, og deres moskeer og templer så man overalt.

Vort arbejde som observatører på den indiske side var meget forskellig fra de vilkår, vi havde i Pakistan.

Indien accepterede, at vi var i området, og på tomands hånd var de indiske officerer glade for det, men officielt hævdede Indien, at vi nærmest var turister.

Vi måtte ikke på egen hånd køre rundt til de indiske stillinger, men vi var meget velkomne, når der blev indbudt til sportsskampe m. v.

Vi fik også mange indbydelser. Det var nu mest til sportsbegivenheder, religiøse ceremonier og optræden af diverse indiske underholdningsgrupper.

Der var dog kun få restriktioner i vores bevægelsesfrihed, så vi kunne køre rundt og beundre den smukke og storslåede natur.

Hvis vi på disse ture fik øje på indiske enheder og positioner, kunne vi jo altid prøve at holde vort arkiv om de indiske stillinger ajour på den måde.

EN STRID OM VANDFORSYNINGEN.

En dag blev vi kaldt over radioen af vore observatør kolleger fra Rawalakot på den pakistanske side.

De ville gerne have et møde, for der var et problem.

Vi mødtes med dem, og det viste sig, at inderne havde ændret et vandløb, således at vandforsyningen til en lille pakistansk landsby nu var afbrudt. Vandløbet snoede sig kraftigt, og ved at lave en kanal mellem to sving havde inderne effektivt afbrudt strømmen af vand til den pakistanske landsby.

I landsbyen ville man meget gerne have vandet igen. Mennesker og dyr led under manglen på vand.

Vi talte med den indiske brigadeforsyner, og bad ham pålægge den bataljon som havde udført gravearbejdet om at sørge for, at vandløbet fik sit naturlige løb tilbage.

- Det vil jer gerne, sagde han, lige så snart pakistanerne har fjernet det observationstårn, som de har bygget overfor os.

Vi fik anvist stedet, hvor det famøse tårn stod, og det var ganske rigtigt nyt, og der er ingen tvivl om, at man derfra kunne se dybt ind på den indiske side.

Vi videregav brigadeforsyners svar til den pakistanske side, og de kom tilbage med et svar om, at der ikke var et forbud mod et sådant observationstårn i våbenhvile aftalen, så det ville ikke blive fjernet.

- OK, sagde den indiske brigadeforsyner, så må de undvære vandet.

Et par dage efter var den gal igen.

Den pakistanske befolkning i området var ved at blive desperate, og bad igen om at få lukket op for vandet. Denne gang var det den lokale civile leder, der havde henvendt sig på stationen i Rawalakot.

Nu prøvede vi så at appellere på civilbefolkningens vegne, men vores indiske brigadeforsyner var ubøjeelig. Med det tårn placeret hvor det var, måtte de undvære vand!

Vore observatører på den pakistanske side bearbejdede på deres side den militære chef, men han var lige så stejl.

Først da vi begge parter tog sagen op på divisionsniveau, og forklarede det humanitære aspekt i sagen, gav pakistanerne sig til at pille tårnet ned, hvorefter der igen blev lukket vand ind til landsbyen.

Den kanal der var gravet, blev inddæmmet i enderne, men den blev aldrig lukket til, for tårnet kunne jo rejses igen.

EN USÆDVANLIG OFFICER (1).

Blandt de mange gode venner, jeg fik i Poonch, finder vi kaptajn Jimmy Doos, der var brigadens efterretningsofficer. James og jeg tilbragte mangan aften med hyggesnak, hvor han lyttede interesseret til mine beretninger om livet i Danmark, mens jeg nød hans fortællinger sit sorgløse ungarleliv.

Efter en måneds tid spurgte han mig en lørdag, om jeg ville med ham ud at køre en tur søndag eftermiddag. Der var noget, han gerne ville vise mig. Om søndagen gik jeg normalt i sikh-templet om formiddagen, men

tjenesten i templet var færdig omkring klokken 14, så jeg sagde ja. Det ville jeg gerne. Da han kom for at hente mig, så han meget hemmelighedsfuld og fornøjet ud. Da jeg spurgte, hvor vi skulle hen, smilede han blot og sagde, at det opdagede jeg nok; hvorefter vi kørte i hans jeep. Vi kørte en 20-minutters tid, før han stoppede ved en lille lund i hvad vi kaldte ingenmandsland. Han slukkede bilens motor og sagde, at vi blot skulle vente et øjeblik. Der gik da heller ikke lang tid, før en dreng og en pige kom løbende fra lunden. De har vel været omkring 12-14 år, og de løb lige hen til Jimmy. Pigen gav ham et knus, og drengen sagde "Hello, Uncle!" sammen med et håndtryk.

De to børn hoppede ind bag i jeepen, hvorefter vi begav os tilbage til Poonch, mens Jimmy forklarede, at jeg var hans gode ven fra Danmark, hvorefter begge børnene sagde "Hello, Uncle Bent!".

Inde i Poonch by satte han de to børn af i den smalle hovedgade, hvorefter han kørte tilbage til brigadens hovedkvarter, hvor han bad mig om at være klar igen om et par timer. Det var jeg, så vi kørte igen til hovedgaden, hvor vi samlede børnene op, og kørte dem tilbage til lunden, hvor de igen forsvandt.

- Hvad det her var for noget?, spurgte jeg, da vi var på vej tilbage.

- Jo, sagde Jimmy, de to børns far er pakistansk major og bor i Rawalakot. Under og efter kamphandlingerne her i december sidste år har jeg mødt ham et par gange, og vi er blevet gode venner. Børnenes mor blev i øvrigt dræbt under et artilleri angreb, som vores brigade rettede mod byen.

- Som sagt blev deres far og jeg gode venner, så da han fortalte mig, at de kedede sig i weekenden, og at de forfærdeligt gerne vil se film, og da der ikke er nogen biograf i Rawalakot, har vi aftalt, at jeg henter dem en gang om måneden eller hver anden søndag. Jeg henter dem, hvor du så det. Deres far bringer dem dertil, og han kommer så efter dem et par timer senere.

- Det fungerer udmærket, og det er da et par søde børn, ikke!

Da jeg i januar 1973 blev beordret ind til hovedkvarteret i Rawalpindi for at være Military Assistant til vores chef, vidste jeg, at jeg ville komme til at sav-ne Poonch. Dels det lille sikh-samfund og dels – og måske især - kaptajn Jimmy Doos; dengang kunne jeg ikke vide, at jeg ville få ham at se igen.

INDERNE SKYDER MED MORTER EFTER MAJOR FRA URUGUAY.

I Poonch var det stationen i Rawalakot, som var vores modpart i langt de fleste diskussioner om overtrædelse af våbenhvile aftalen. Mellem Poonch og Rawalakot var der også et såkaldt Crossing Point, hvor vi observatører havde lov til at krydse linien mellem inderne og pakistanerne. Det var meget praktisk, at vi således kunne krydse linien uden at skulle hele vejen ned omkring Jammu og Sialkot, der lå 8 timers kørsel væk.

Blandt andet brugte vi stedet til at udveksle post om fredagen, hvor vores flyver ikke hentede og bragte post til stationerne.

Mellem de forreste indiske og de forreste pakistanske stillinger var der på dette sted omkring 1200 meter. Det blev betragtet som "ingenmandsland", og det var kun vi observatører, der havde lov til at gå der.

En dag kom der gasflasker fra Rawalpindi til Poonch via Rawalakot, og det var en major fra Uruguay, der fra den pakistanske side stod for leveringen. Der var to gasflasker, der hver vejede omkring 25 kilo. Han havde ingen ønsker om at slæbe disse flasker de 1200 meter gennem ingenmandsland, så han fik to pakistanske soldater til at bære dem for sig.

De skulle bæres helt frem til mødestedet, som lå 50 meter foran de indiske stillinger, og fra Poonch-siden kunne vi se FN-majoren gå forrest med et FN-flag, og med de to pakistanske soldater efter sig. Flaskerne blev afleveret. Fra Poonch-siden var vi to observatører, og vi gik de 50 meter ud til mødestedet. Vi tog hver en flaske på nakken, og begav os tilbage. Lidt efter hørte vi nogle hule drøn.

Majoren fra Uruguay var sammen med sine to pakistanske følgesvende nået cirka halvvejen tilbage til den pakistanske side. Det var tydeligt, at der fra en indisk deling blev skudt med morterer mod de tre. Nedslagene lå meget kort i forhold til de tre, men tæt nok til at de satte farten op.

Som min kollega fra Canada sagde: "Til sidst kunne man slet ikke se hans r.. for bare støvlesåler!"

Majoren fra Uruguay var rasende, da vi senere talte med ham over radioen. Vi måtte love at rette en henvendelse til brigadeforskeren og fremsætte en klage. Brigadeforskeren hørte tålmodigt på klagerne fra den canadiske kaptajn. Han havde måske lidt svært ved at holde masken, men han fik da sagt, at han nok skulle irrettesætte den ansvarlige, men at han måtte understrege, at pakistanske soldater ikke havde noget at gøre på indisk område.

- Ikke Indisk, Sir. Ingenmandsland!

- Nå, ja, men heller ikke der.

Samtalen og sagen var slut.

BRUG AF EKSPLOSIVER INDEN FOR 5 MILES FRA LINE OF CONTROL.

Ifølge våbenhvile aftalen var det forbudt de to parter at bruge eksplosivt stof inden for en afstand af 5 miles fra Line of Control.

Line of Control var den linie, som adskilte de to parter.

Oprindeligt hed denne linie også "Ceasefire Line", men med de justeringer der kom som følge af fjendtlighederne i december 1971, kom den til at hedde "Line of Control".

På høflighedsvisit hos et indisk kompagni, hørte jeg pludseligt nogle hule drøn, tydeligt fra eksplosioner og lige så tydeligt ikke langt borte.

Jeg henledte kompagnichefens opmærksomhed på, at det ikke var tilladt at bruge sprængstof så tæt på Linien, og han så undrende på mig.

- Hvilke sprængstoffer, Sir?

- Ja, for eksempel dem I lige har anvendt, svarede jeg.

- Jeg har ikke hørt noget, sagde han.

Jeg foreslog ham, at vi gik en lille tur, og vi gik sammen nærmere åstedet for sprængningerne, mens vi snakkede om alt muligt.

Så drøede det igen, og jorden rystede under os.

- Hør, sagde jeg.

- Jeg kan ingenting høre, Captain, svarede han.

Da jorden under os havde lagt sig til ro igen, fortsatte vi igen vores lille vandring, til vi kom ind i en lille slugt.

Der var nogle soldater, som råbte efter os og fægtede vildt med armene, men kompagnichefen havde jo besluttet at lade som ingenting, så vi fortsatte.

Og så kom det.

Et ordentligt drøn, og støv og småsten regnede ned over os, mens vi begge dækkede vore ansigter med armene.

- Nå, sagde jeg, det var dét jeg mente. I må ikke bruge sprængstof så tæt på Linien!

Han så på mig, og sagde så: " - Hvad for noget sprængstof, jeg ved ikke hvad du taler om!"

Det skal siges til hans ros, at også han havde lidt vanskeligt ved at holde grinet tilbage.

JEG OPTRÆDER SOM COWBOY.

En vigtig del af FN-observatøernes opgave i Kashmir var at virke som "UN Good Officers".

Det bestod kort sagt i, at vi på lavest muligt niveau søgte at løse de trivielle problemer, der kunne opstå mellem de stridende parter, og som medvirkede til at genere områdets civil befolkning.

Opgaverne var mangeartede, men den hyppigste var at hente får, geder eller kvæg, der havde forvildet sig over på den anden side.

Dyrenes ulykkelige ejer ville henvende sig til de nærmeste soldater. En sådan henvendelse løb så op gennem de indiske kommandosystem, til den havnede hos brigademajoren. Han ringede til os, og spurgte om vi ikke lige ville køre til det eller det sted, tage kontakt med de pakistanske militære myndigheder og søge at få kvæget med tilbage.

Normalt ville vi tage kontakt med Rawalakot over radioen, således at vi var sikre på, at pakistanerne vidste, at vi var i om rådet. Med lidt held kunne vi lokke vore kollegaer fra Rawalakot med på jagten.

Det var som regel ikke svært at lokalisere flokken af dyr eller enkelte dyr, men det kunne være besværligt at få dem med i den rigtige retning. Især når man var ene om opgaven. Der kunne gå mange timer med et sådant driveri, men lønnen var det værd. Lønnen var det glade smil fra dyrenes ejer.

De indiske og pakistanske soldater fulgte ekspeditionerne med meget stor interesse. Om det skyldes spændingen eller ønsket om selv at være med, ved jeg ikke.

Mest sandsynligt er det dog, at det skyldes den simple kendsgerning, at de aldrig før havde set en kaptajn rende rundt om en flok dyr med en stok i hånden, vildt råbende på et sprog de ikke forstod, og arbejdende hårdt på at få dyrene til at gå i den retning, han ville have dem til.

Dem alle sammen – og på samme tid.

SIKH-SAMFUNDET I POONCH

Ved brigaden i Poonch var forbindelsesofficeren fra flyvevåbnet en sikh.

Han var major, og vakte naturligvis straks min nysgerrighed ved sit særprægede udseende. Stort skæg og turban.

Da han samtidig var både rar og udadvendt, fandt vi hurtigt hinanden, selv om jeg lige skulle justere mig selv til kontinentets skikke. I Indien og Pakistan er det slet ikke usædvanligt at se to mænd gå med hinanden i hånden, men jeg må indrømme, at det stillede store krav til mine evner som skuespiller at gå naturligt, når han ville holde mig i hånden.

Jeg kan da også indrømme, at jeg altid tog en stor stok med, når han foreslog en tur så sent om aftenen, at det ville være mørkt, før vi nåede tilbage til paladset.

Han fascinerede mig, og hans religion, der var et oplagt emne for vore samtaler, fascinerede mig tilsvarende. Han tilbød at tage mig med til sikh-templet en søndag, og det lod jeg mig ikke sige to gange. Derefter var jeg i templet hver søndag, med eller uden ham.

Templet lå cirka 4 kilometer på den anden side af byen Poonch.

Det første lokale man kom ind i, når templet blev entret, var et sko-rum. Her afleverede alle tempelgængere deres sko, som blev sat på hylder, og resten af vor færden rundt i templet foregik på bare tæer. Hovedet skulle være tildækket, og det var min baret god nok til. Flere af de øvrige tempelgængere – og der var altid mange ikke-sikher tilstede – løste problemet ved at lægge et lommestørklæde på issen.

Derefter ind i det lokale, hvor tempeltjenesten foregik. Kvinderne sad til venstre og mændene til højre. Alle med ryggen mod den dør, jeg var kommet ind af. I den anden ende af lokalet var en forhøjning, hvorpå der var

et lille podium. På podiet lå en opslået bog, og en mand viftede frem og tilbage over bogen med en langhåret kost med et lille håndtag.

Til venstre for podiet sad nogle drenge eller unge mænd. De var endnu ikke voksne, for de bar ikke turban. I stedet havde de håret samlet midt på hovedet i en knold, hvorom der var bundet hvad der lignede et lømmetørklæde.

De sang og spillede på et lille orgel, hvor blæsebælgen blev betjent med den ene hånd, mens musikeren spillede på orglet med den anden hånd. Der var også en trommeslager i orkesteret.

Jeg blev ført op bag musikerne på podiet, og placeret med ansigtet mod menigheden. Herfra kunne jeg følge med i begivenhederne.

Det blev derefter min faste plads, også når jeg kom alene.

Efter sangen gik en mand op til den åbne bog; læste fra den og holdt der efter en lille tale. Så lidt sang igen og sådan skiftede det.

Efter en halv times tid trak min indiske major-vært mig væk, og vi gik uden for i en lille indelukket gård. Her præsenterede han mig for tre mænd, som han sagde var templets ansatte. Den ene var præst og de to andre hans hjælpere. Deres opgave var at sørge for, at templet fungerede, hvorfor de boede i det. De var begge pensionerede fængselsbetjente og enkemænd.

Præsten var den eneste, jeg så med fodtøj, og grunden fik jeg afsløret senere, da medlemmer af menigheden hilste på ham og herunder knælede og kyssede hans fødder.

Han bød på te, og den næste times tid gik med te-drikning og snak om forskellige religioner.

Senere kom jeg ofte i templet og deltog tit og gerne i den fælles frokost, som afsluttede dagens tempeltjeneste. Til templet hørte et par små marker, og høsten derfra var grundstammen i frokosten, Guru Lankar kaldes den. Den er fremstillet af grøntsager, og kun grøntsager.

Når tempeltjenesten er færdig, står tallerkener og drikkekrus placeret i lange rækker. Man sætter sig på hug bag en tallerken, og præsten og tempeltjenerne øser mad og vand op.

Alle spiser med fingrene ved hjælp af det rigelige antal chapatti (et velmagende pandekagelignende brød lavet på vand). Jeg havde dog næppe fået sat mig, før en af tempeltjenerne kom med kniv og gaffel til mig.

Efter frokosten tager hver deltager sin tallerken og krus, vasker det ved en af vandhanerne, og stiller det på plads.

Når en tempelgænger kommer ind i templet, går han eller hun op til det lille podium med Guru Granth Sahib, som den opslåede bog hedder. Foran podiet ligger et lille tæppe, og efter at have knælet for bogen, lægges en mønt, nogle riskorn eller nogle blomster på tæppet. Sammen med afgrøden fra sikh-samfundets mark, er det også disse penge, som er med til at betale for deres fællesmåltid.

Det, der kendetegner sikh-religionen, er dens meget store tolerance overfor alle andre religioner. Jeg har – dog uden at forstå, hvad de sagde – hørt muhamedanere, hinduer og buddhister tale i sikh-templer. Jeg blev endda selv bedt om at sige noget, den sidste gang jeg var i templet i Poonch, men sagde pænt nej. Jeg måtte ellers gerne holde den på dansk, sagde præsten.

På et tidspunkt holdt en muhamedaner en tale.

Lidt efter gik der en skål rundt, og mange puttete mønter i den. Jeg spurgte, hvad det drejede sig om, og fik at vide, at han fra podiet havde fortalt om sin situation, og bedt menigheden om at hjælpe ham ud af en svær økonomisk situation. Om han fik, hvad han havde behov for, ved jeg intet om.

Templet fik besøg af en meget højt rangerende fra sikhernes trossamfund, mens jeg var der. Min indiske major ven, jeg har glemt hvad han hedder, men det er risikofrit – og sikkert – at kalde ham major Singh, ville arrangere mødet.

Den højst rangerende præst sagde, at jeg var velkommen til at møde deres, gæst, hvis jeg ville, og der blev aftalt en tid. Det var meget spændende.

Han talte kun gurmukti – sikh-sproget – men præsten og majoren var tolke, og denne store personlighed talte venligt og mildt, men med en utrolig autoritet.

- Ved De, hvad jeg tror, Kaptajn, sagde han, jeg tror, at der kun findes een gud. Denne gud har ladet sig repræsentere på jorden hver gang, der har været alvorlige problemer. Hans repræsentanter var jeres Jesus og vores Guru Nanak, men også Muhamed, Buddha, Brahma og så videre.

- Og, hvem ved, sagde han, måske Formand Mao som vor tids repræsentant fra Gud.

Det var jeg nu ikke voldsomt enig med ham i, men jeg havde haft en meget stor oplevelse i mødet med et spændende menneske.

Military Assistant til Chief Military Observer.

Jeg vel ikke, hvad der får en general til at vælge en bestemt person som sin personlige hjælper, så derfor har jeg ingen anelse om, hvorfor det lige skulle være mig. Jeg har generalløjtnant Luis Tassara mistænkt for, at ville gøre Birgit og børnene en tjeneste, fordi han godt kunne lide dem alle tre.

I hvert fald blev det mig, der skulle overtage tjeneste som MA to CMO, som det hedder på UNMOGIPSK.

Det indebar den store fordel, at jeg ville være hjemme hver dag tidligt om eftermiddagen og hver nat, med undtagelse af de få aftener, hvor jeg skulle være vagthavende officer på hovedkvarteret. Den ekstra tid der herved blev givet sammen med familien, gjorde stillingen meget attraktiv for alle som havde familie med i området, så der var nogle misundelige blikke til både Birgit og mig, da CMOs nye bemandingsplan kom ud.

General Tassara var på mange måder en fascinerende mand, men han var bestemt en vanskelig chef. Jeg har hørt, at han havde været chef for Chiles efterretningstjeneste, og det tror jeg gerne, for han havde netop de egenskaber, der formodes at være kendetegnende for netop den slags chefer. Utrolig videbegærlig, en dygtig analytiker, hurtig opfattelsesevne og skarp i dialog.

Det første jeg måtte gøre, da jeg satte mig i hans forkontor, var at lave et stort skilt på væggen lige ud for mit ansigt.

Der stod eet ord ”Sir!”.

Det glemte jeg altid at sige, når han talte til mig via samtaleanlægget. Vasnid Sakoundabund, der var generalens sekretær og fra Thailand, mindede mig også om det, og til sidst fik jeg da lært det.

Mit arbejde bestod i at holde generalens militære værktøjer i orden, ledsage ham på alle militære og nogle civile besøg, samt være hans forbindelsesled til de øvrige observatører.

Generalen kunne være meget charmerende, især når han var i kvindeligt selskab, og han kunne være modbydelig, især når han var sammen med observatørerne.

Jeg tror nok, at jeg lærte alle hans facetter at kende, og vil derfor ikke dømmе ham nær så hårdt, som han blev bedømt af mine med observatører. Jeg var hans Military Assistant i et halvt år, og da tror jeg, at vi begge havde fået nok.

Generalen etablerede et særligt had-kærligheds-forhold til mig.

Ofte var der ingen grænser for, hvad jeg kunne tillade mig, og til andre tider var alt jeg gjorde helt forkert. Jeg havde fået at vide, at det var arbejdsbetingelserne, så det gjorde mig sjældent noget.

Da jeg havde haft tjenesten i en uges tid, sagde han til mig, at han ikke kunne forstå, at vi danske officerer ville være i en hær, hvis øverste chef var en kvinde – nemlig dronningen.

Jeg kunne ikke dy mig.

- Sir, sagde jeg, hvis jeg skulle vælge mellem vores dronning Margrethe og Deres general Pinochet som øverste chef, ville jeg til enhver tid vælge den danske dronning!

- Åh, sagde han og kløede sig under skjortekraven, som han havde for vane,

Derefter snakkede vi ikke mere om det.

Vi havde mange sammenstød, men han trak naturligvis altid det længste strå, og jeg måtte altid give mig. Een af de første større begivenheder jeg var med til, var at arrangere et besøg af FN's Generalsekretær, Kurt Waldheim. (Generalen gav i øvrigt min kone et fotografi, hvor hun trykker Kurt Waldheim i hånden, og det har hun engang været meget glad for, men det vises ikke meget frem mere).

Selve besøget var en stor affære, men det eneste jeg egentligt kan huske er, at jeg skulle holde en pude med tre FN-medaljer, som Generalsekretæren skulle hæfte på brystet af observatører, som netop havde gjort sig fortjent til at få den.

Det var første gang, jeg skulle prøve den slags, og jeg var ret nervøs. Så nervøs at jeg var ved at tabe medaljerne på jorden. Der skete det, at den ene begyndte at glide ned over pudens runding. Da jeg rettede op på puden, for at få den til at blive på plads, gled medaljen i den anden side ned af dens runding, og da jeg jo havde begge hænder under puden, kunne jeg kun prøve at balancere meget forsigtigt med den, indtil Kurt Waldheim tog den ene af medaljerne. Derefter kunne jeg godt klare resten.

Midt under disse prøvelser så jeg op på general Tassara, og hvis ikke det var fordi jeg troede, at det ville være umuligt for ham, så vil jeg påstå, at han grinede højt – med øjnene i hvert fald.

I maj flyttede UNMOGIP-hovedkvarteret til Srinagar i Kashmir. Det bliver for varmt i Rawalpindi i sommermånederne, og i Kashmir har man godt vejr fra maj til november, hvor vinteren sætter ind, og hovedkvarteret flytter tilbage til Rawalpindi.

Haven omkring hovedkvarteret i Srinagar var meget flot, og den var holdt omhyggeligt og med stor nidkærhed af vores gartner, så nu var det slut med det ekstrajob som forskønnelsesofficer, der berettes om i næste kapitel, og det var måske det, som fik det hele til at gå galt. I hvert fald var jeg for meget på forkontoret.

En dag bad generalen mig om at få fat i en finsk officer, der var hjemme på de seks kompensationsfridage, som observatørerne i felten havde hver måned. Vi i hovedkvarteret havde fire dage om måneden. Generalen ville lige tale med kaptajn Panula et kort øjeblik. Jeg sendte en vogn, og efter en halv time kom han. I civil og tilsyneladende klar til at tage på en tur med sin familie. Idet jeg skal til at banke på generalens dør, for at melde hans ankomst, braser Mr. Michael Chelchowski forbi mig. Han er civilt ansat FN-mand og chef for vores administrationsafdeling. Jeg gjorde ham opmærksom på, at generalen lige skulle tale med den finske kaptajn et lille øjeblik, men Mr. Chelchowski beroligede mig med, at han blot lige skulle have en underskrift; det hele ville vare mindre end 10 sekunder, sagde han. Da der var gået et kvarter, gik jeg ind gennem min private dør til generalens kontor, hvor jeg henlede generalens opmærksomhed på, at kaptajn Panula var kommet. Et nik fortalte mig, at det vidste han godt, så jeg gik igen.

Efter endnu et kvarter gik jeg ind igen.

- Sir, kaptajn Panula venter stadig!

- Yeeees, sagde generalen, og sendte mig et langt blik.

Næste gang lod jeg gå 10 minutter, så bankede jeg på igen.

- What?, spurgte generalen.

- Sir, I just want to inform you, that capt...

- Out!, råbte han – og det gjorde jeg så.

Kort tid efter forlod Mr. Chelchowski kontoret, og generalen kaldte på kaptajn Panula, som derefter forlod kontoret to minutter senere.

Jeg gik ind til generalen.

- Sir, jeg betragter mig selv som en slags bindeled mellem observatørerne og Dem, og derfor må jeg sige, at jeg finder, at Deres behandling af kaptajn Panula er helt urimelig, i betragtning af, at han er hjemme på kompensations-fri, og var på vej på ferietur med sin familie.

- Hvorfor skal skandinaviske officerer altid diskutere?, ville generalen vide.

- Jeg har ikke noget ønske om at diskutere, Sir, men jeg fastholder, at jeg finder behandlingen af Ossi Panula urimelig.

- Ved De hvad? De opfører Dem lige som en chilensk menig!, sagde generalen, og smed mig ud af kontoret.

Jeg skumlede det meste af eftermiddagen, og Nid – generalens sekretær – gjorde sit bedste for at trøste mig. Du gjorde det rigtige, sagde han, men du kan ikke vinde hver gang. Næste gang skal han nok lade observatørerne komme til med det samme.

Jeg var stadig meget vred næste morgen, da jeg gik ind til generalen.

- Jeg vil gerne repatrieres, sendes hjem til Danmark, sagde jeg.

- What?, udbrød han, og det lød ægte, så jeg gentog.

- På grund af det i går! Det er latterligt!, sagde han.

- Nej, sagde jeg, men fordi jeg i går blev sammenlignet med en chilensk menig, og den danske regering og den danske forsvarskommando stiller med garanti ikke personel til rådighed for FN I Kashmir med det formål, at de skal sammenlignes med chilenske menige.

- Oh, sagde han, og tav meget længe.

Det var han meget ked af, sagde han så. Det var ikke, hvad han havde ment, og han var tværtimod glad for at have mig som sin Military Assistant. Hvorefter han foreslog, at vi slog en streg over det hele, og se at komme i gang igen med arbejdet.

Jeg havde rigtigt arbejdet mig op gennem de sidste mange timer, så jeg sagde nej. Jeg ville ikke længere være hans Military Assistant, og jeg ville ikke længere arbejde i hans hovedkvarter.

Det overraskede ham. Ville jeg hellere ud på en station igen.

- Ja, svarede jeg.

- Hvad siger Mrs. Agger til det?.

- Jo, hun synes nok, at jeg er lidt dum, svarede jeg, helt i overensstemmelse med sandheden.

Det beroligede ham meget.

- Så er jeg ikke den eneste, sagde han.

Han afviste at sende mig hjem, og – måske fordi det havde været i hans tanker længe, eller af hensyn til min kone – blev jeg dagen efter gjort til operationsofficer i staben, hvilket betød, at jeg stadig kunne blive boende hjemme hos familien hver dag.

Den sidste officielle handling jeg var med til som Military Assistant, var en officiel middag som generalen gav til ære for den indiske Sam Manekshaw, der netop var blevet udnævnt til Feltmarskal, og det var en fantastisk oplevelse. Det var ganske vist min fødselsdag, men skidt med det. En aften på Hotel Oberoi i Srinagar med så spændende personligheder, var det værd.

HOVEDKVARTERETS "FORSKØNNELSESOFFICER".

Det var nu ikke altid, jeg kunne få tiden til at gå med at være Military Assistant til Chief Military Observer.

Jeg skulle opholde mig i generalens forkontor, men han havde også en sekretær, Vasnid Soukundabund, der var Field Service Officer og thailænder.

Han havde været sekretær for generalen i nogle år, så der var ikke store muligheder for, at jeg kunne rane noget arbejde til mig.

Da hovedkvarteret i november flyttede fra Srinagar til Rawalpindi, fik jeg mulighed for at udvide mit arbejdsområde.

Hovedkvarteret lå på en stor grund i byens udkant.

Hele området så meget forsømt ud, selv om der var ansat gartnere til at tage sig af det. Generalen var en utålmodig mand, og jeg var endnu lidt nervøs, når jeg talte med ham. Derfor lavede jeg et brev til ham. Jeg skrev, at jeg fandt, at området var en katastrofe og en skamplet på FN missionen.

Jeg gjorde så samtidig generalen opmærksom på, at jeg faktisk var gartner af civil uddannelse, og at jeg - med et "go" fra ham - ville påtage mig at få området til at se ordentligt og mere præsentabelt ud.

Jeg skulle bruge lidt penge til indkøb af planter, men da vi i forvejen havde arbejdskraften, var det kun et spørgsmål om at sætte den i gang, og så at vejlede og kontrollere.

Jeg lovede ham i bogstaveligste forstand roser og en grøn skov, så jeg var ikke særligt overrasket, da generalen næste morgen gav sit OK.

Nu var livet værd at leve igen.

Jeg lavede tegninger, indkøbte planter og instruerede mine medarbejdere, og der var mange, for arbejdskraften var billig i Rawalpindi.

Generalen brokkede sig en gang imellem over at jeg aldrig var på forkontoret og over, at han aldrig kunne finde mig, men det blev aldrig til alvorlige beklagelser.

Vasnid, generalens sekretær, fortalte mig dog, at generalen påstod, at jeg var snu.

I disse "plant-et-træ" -tider, er det en rar tanke, at man er ansvarlig for, at der ligger en lille grøn plet i Rawalpindis udkant.

ANNA OG AXEL BRUUN MADSEN.

Hvis ikke det var fordi jeg vidste bedre, tør jeg godt anklage vores hund for at være racist.

Børnene fik den foræret af den canadiske besætning på missionens fly af TWIN-OTTER typen. De havde fundet den i en garage eller noget i den retning.

De fik den i efteråret 1972, mens jeg stadig var på Field Station, og derfor ikke havde nogen mulighed for at sætte mig imod. Det havde jeg nok heller ikke gjort, selv om jeg havde været hjemme.

Den kom naturligvis med os til Srinagar, og blev installeret på husbåden, som os.

I FN-kolonien af husbåde kom og gik man hos hinanden. Ofte ved at sejle rundt mellem husbådene. Hunden reagerede aldrig, når det var FN-medarbejdere eller deres pårørende, som kom. Det var ligegyldigt, om den aldrig havde set dem før. Hvis de tilhørte FN, fik de lov til at gå om bord.

Den havde et nogenlunde forhold til vore tjenere på båden, og det manglede da også bare andet, for det var trods alt deres båd.

Derimod blev den helt hysterisk, når andre kashmirere forsøgte at gå om bord, og derfor min indledende påstand om, at den nok var lidt racistisk.

En aften mens vi sad og spiste, stod der pludseligt en mand i stuen.

- Goddag, sagde han. Hunden havde ikke reageret, så han var god nok.

Vi hilste alle pænt på ham, og det var Axel Bruun Madsen.

Han arbejdede i Indien for De danske Sukkerfabrikker, og han lærte de lokale kashmiriske landbrugere at dyrke sukkerroer.

Det blev indledningen til en lang række meget interessante ture rundt i Kashmir, hvor han havde marker med sukkerroer, og det blev indledningen til et langt venskab med Axel og hans kone, Anna Bruun Madsen, der denne gang var blevet hjemme i lejligheden i New Delhi.

Mange gange senere kom hun med til Srinagar, og de holdt - som vi - meget af livet ved søen og den kashmiriske natur.

TIL EFTERMIDDAGSKAFFE I ACCHABAL.

Hjemme fra Danmark var i indstillede på, at afstande og tid hang nøje sammen. Så at køre 70 kilometer vil tage en times tid.

I Kashmir giver afstande opgivet i kilometer ingen mening, for det er vejens tilstand, som afgør, hvor langt man kommer med to timers kørsel.

Derfor vænnede vi os også hurtigt til, at alle afstande blev opgivet i køretid i timer eller halve timer.

Således var der i luftlinie fra Poonch til Srinagar omkring 50 kilometer, men det tog cirka 16 timer at køre strækningen, fordi man skulle gennem en lang dal ned til Jammu i Kashmirs sydlige ende, før der skulle drejes til venstre og op gennem en anden dal. Otte timers kørsel mod syd og derefter otte timers kørsel mod nord, for at komme fra Poonch til Srinagar.

De mange timer på landevejen, gav os et meget afslappet forhold til tid. Derfor var der ikke noget usædvanligt i, at vi besluttede at køre til Acchaball for at drikke kaffe en søndag efter frokosten. Det var en tur på næsten tre timer, med lige så mange timer tilbage, når vi først var kommet der op.

Omsat til danske forhold vil det svare til, at vi fra Randers besluttede os for at køre til Skagen, alene for at drikke eftermiddagskaffen, og det kan vi vist ikke finde på.

Men altså i Kashmir var det ikke usædvanligt.

Efter nogle måneders ophold, havde vi fået den nye indstilling til tiden. Hertil kom naturligvis, at vi under hele køreturen var omgivet af Kashmirs fantastiske natur, der var lige fascinerende, hvad enten der var tale om forår, sommer, efterår eller vinter.

Acchaball - hvilket betyder "den gode have" - var et pragtfuldt sted og et yndet udflugtsmål for gæster og den del af den lokale befolkning, som var så heldige at have bil. Det var også i Acchaball, jeg så det syn, som nok rystede mig mest under hele opholdet i Kashmir.

En indisk familie havde anbragt sig omkring et tæppe, hvorpå frokosten var stillet frem. I en ring uden om familien sad et stort antal hunde, ventende på at familien skulle kaste de ting, de ikke selv ville have, ud mellem dem.

I kredsen af hunde sad en mand!

Han deltog i hundenes kamp om resterne fra de riges bord, og han var endog med i de kampe, der kunne opstå, når maden landede midt mellem dem.

På intet tidspunkt gjorde familien noget for at give manden noget mad. Det var heller ikke fordi de så ville mere sig ved at smide maden langt væk fra ham.

De tog simpelthen ingen notits af ham, de ignorerede ham!

OPERATIONSOFFICER.

Operationsofficer 3 hed den nye stilling, jeg skulle have.

Med vanlig militær forkærlighed for at nedskære længden af ord, blev den kaldt OPS 3, og der var naturligvis en OPS 1, OPS 2 og en OPS 4.

OPS 3 tager sig af den daglige radiokontakt med alle Field Stations, af de enkelte stationers bemanning og afvikling af observatørernes ferier og kompensationsfriheder. Her ud over skal OPS 3 modtage og orientere de nyligt ankomne observatører og sige pænt farvel til dem, der rejser.

Det er en post hvor man hurtigt kommer til at kende alle.

Dels er man konstant på radioen i den anden ende i forhold til de enkelte Field Stations, og dels er man den, som observatørerne skal henvende sig til, hvis de har specielle ønsker om nye stationer, hvor de gerne vil forrette tjeneste, eller har et ønske om bestemte placering af fri- og kompensations-frihedsdage.

Her kom det mig til stor nytte, at jeg kendte generalen så godt, som jeg gjorde. Jeg vidste, at han helst bestemte det modsatte af det, der blev foreslået. Så hvis major X fortalte mig, at han gerne ville til Bhimber næste gang, så lavede jeg et forslag, som sagde, at nu, hvor major X skulle til at flyttes, var der to muligheder. Han kunne sendes til Bhimber eller Sialkot, og af disse to foreslog jeg, at majoren kom til Sialkot. Nu ville han komme til Bhimber, det var næsten så sikkert som et amen i en kirke.

En gang imellem havde generalen tydeligt mistanke til mig. Han beskyldte mig for at være snu - men jeg så meget uforstående og uskyldig ud.

Det var en god tid.

Travlt havde jeg, men jeg følte dog, at jeg udrettede noget for de observatører, hvis interesser jeg skulle varetage ved siden af missionens.

UROLIGHEDER I SRINAGAR.

Det var mens jeg var operationsofficer ved hovedkvarteret, at vi oplevede alvorlige uroligheder i Srinagar. Jeg stod for at skulle afvikle nogle fridage, og jeg gik over på Burn Hall School for at tale med Father Jones. Jeg ville gerne have børnene fri fra skole et par dage. Father Jones fortalte mig, at det sikkert ville være en god ide at forlade byen et par dage, og ønskede os en god tur. Jeg spurgte ham, hvad han mente med, at det ville være en god ide, at være ude af byen, og han fortalte, at man netop i byen havde fundet en bog, der var udgivet engang i 1905 eller der omkring.

"Best of Knowledge" hed den, og indeholdt et billede af Mohammed, og det må man ikke - altså udgive et billede af ham.

- Det er klart, sagde Father Jones, at der bliver uro i Srinagar.

Da jeg kom tilbage til kontoret - hovedkvarteret lå lige over for Burn Hall School - gik jeg ind for at orientere generalen.

- Det skal De ikke tage Dem af, sagde han, det er en opgave for den indiske forbindelsesofficer. Ikke for os.

Jeg skulle tilfældigvis være vagthavende officer den dag, så jeg spurgte om han havde nogle særlige instrukser til mig. Det var der ikke. Jeg skulle tage hjem til frokost som vanligt, og så være tilbage på kontoret som vagthavende fra klokken 1400. Da jeg kom hjem til husbåden, var det tydeligt, at der havde været noget galt i Srinagar. Min kone var hjemme, og hun var rystet. Hun havde været ned i byen for at handle - som hun ofte gjorde, da hun pludselig så sig omringet af en flok unge muhamedanske mænd bevæbnet med lange bambusstokke, som de taktfast stødte ned i jorden, mens de lukkede en kreds omkring hende. Lige før det blev alt for spændende, kom to piloter fra Air India. De brød ringen af unge mænd, og førte Birgit til en taxa.

- Memsahib, sagde de, tag taxaen, kør hjem og bliv hjemme.

Og det gjorde hun så.

Børnene var også kommet hjem fra skole, så vi spiste frokost.

Det indiske køretøj, med indisk soldat som chauffør, der skulle køre mig til hovedkvarteret, kom til tiden, og vi begav os på vej. Husbåden lå cirka 8 kilometer fra hovedkvarteret, og halvvejs inde mod byen blev vi stoppet ved en vejspærring. Vi prøvede at køre uden om, men blev overdænget med sten. Jeg foreslog en anden rute ind til byen, men der var der også vejspærring og sten. Vi prøvede en vej rundt om Nageen Lake, men samme resultat.

Father Jones havde fortalt mig, at befolkningen sikkert ville rette deres vrede mod alle udlændinge og måske især mod FN-hovedkvarteret, hvor jeg nu formodedes at være vagthavende officer, men som jeg ikke kunne komme ind til. Det havde jeg det ikke ret godt med, så jeg hyrede en sikhara, og håbede, at jeg kunne komme ind til byen gennem kanalerne.

Efter en halv time var vi ved Dal Gate - i byens udkant - men da vi stak bådens stævn frem mellem sivene, og min blå baret blev synlig, blev vi beskudt med en riffel fra broen ved Dal Gate. Jeg blev enig med mig selv om, at nok fik jeg en relativ god løn for min tjeneste, men så meget var det nu heller ikke, så jeg gav ordre til at vende om.

Sikkert tilbage på husbåden ringede jeg til hovedkvarteret og fortalte om min situation. Chief Operations Officer, en australsk oberst som boede på hovedkvarteret, havde godt lagt mærke, at jeg ikke var kommet tilbage, og han vidste, at der var noget galt. Han ville atter sende en bil efter mig, denne gang med et antal indiske soldater og en eskorte.

Jeg skulle blot vente.

Efter en halv times tid, nu var klokken omkring 1800, ankom de, og jeg blev placeret på bagsædet mellem to indiske soldater.

De var bevæbnede med halvautomatisk våben, ligesom sergenten ved siden af føreren og de fire mand i det ledsagende køretøj.

- Vi har fået ordre til at skyde, kaptajn Sahib, sagde de og tilføjede "Shoot to kill!".

Jeg blev instrueret om at lægge mig ned på gulvet, hvis der skulle blive opræk til problemer, men det gjorde der nu ikke.

Næste morgen meldte jeg det passerede til general Tassara.

- Det var Deres egen fejl, sagde han. De skulle aldrig være taget til frokost.

Jeg gad ikke fortælle ham, at det var ham selv der havde sagt, at jeg bare skulle køre hjem, og at den indiske forbindelsesofficer nok skulle tage sig af det. Jeg tog bare af sted på mine tre fridage i bjergene, hvor den storslåede natur og ensomheden hurtigt fik os til at glemme alt om bryderier i Srinagar.

- Se - far, hundene laver cirkus, sagde Peter om aftenen.

Det gjorde de nu ikke, og et par måneder efter fik vi hvalpe.

Da vi kom tilbage til Srinagar, var alt faldet til ro. Vi kunne igen gå rundt i byen og dens basarer, og alle havde tilsyneladende glemt de få dage gamle fjendtligheder, som ellers havde været alvorlige nok.

Omkring 80 europæiske og amerikanske turister havde lidt overlast, mellem fem og ti var blevet dræbt. Blandt andet et ældre amerikansk ægtepar.

FN RELATIONER TIL RØDE KORS.

Mens jeg var i Kashmir, oplevede jeg tydeligt, at der var et noget anstrengt forhold mellem internationale organisationer, nemlig De forenede Nationer og den anden store verdensorganisation, Røde Kors.

Det er underligt, og for os jævne mennesker ikke til at forstå, at der skulle være en sådan konkurrence mellem de to organisationer, men det var der.

Årsagen kan være at finde i de østrigske ambitioner om at blive identificeret med FN på samme måde, som Svejts er blevet identificeret med Røde Kors. I hvert fald har Østrig gjort sig store anstrengelser for at få Wien kendt som FN's by i Europa.

Et eksempel på FN-synet på Røde Kors:

Jeg var en søndag vagthavende officer på hovedkvarteret i Srinagar. Omkring klokken 9 modtager jeg et radio-opkald fra Rawalpindi. Det er den italienske kaptajn, Domenico Cappiello, der spørger, om jeg vil sende en melding til det indiske Røde Kors fra det pakistanske Røde Kors. Jeg beder om at få meldingen, og den gik i al korthed ud på, at de pakistanske myndigheder ikke ville kunne være ved grænseovergangen mellem Lahore og Amritsar før klokken 11 den følgende onsdag. De to parter var i gang med en udveksling af krigsfanger, og havde ved den sidste udveksling aftalt, at man skulle starte klokken 9, men nu kunne man altså ikke være klar fra pakistansk side.

Jeg kvitterede for modtagelsen af meldingen, og ringede op på telefonen for at bestille en samtale til Røde Kors kontoret i New Delhi.

Jeg skulle nok lige drøfte sagen med Chief Military Observer, og han kom altid på kontoret omkring klokken 11, men da det normalt tog tre timer at få en samtale igennem til New Delhi, var jeg rigeligt på den sikre side.

Skæbnen ville, at samtalen kom igennem på en times tid, og jeg havde det indiske Røde Kors i røret.

Jeg gav meldingen videre, således som jeg havde fået den fra Rawalpindi.

En times tid senere kom generalløjtnant Luis Tassara, og jeg fortalte ham, hvad der var sket, og at jeg havde videresendt en melding fra det pakistanske Røde Kors til dets indiske søsterorganisation.

Generalen så længe på mig mens han gned sig på halsen under skjorten, som han havde for vane, og så sagde han:

- You know, captain Agger. Det er ikke FN-policy at give assistance til Røde Kors!

Jeg vidste det som sagt godt, fordi alle talte om det, men jeg havde altid vægret mig ved at tro det.

Nu havde jeg fået syn for sagn.

FLYVNING HJEM PÅ CTO.

En gang hver måned havde observatørerne kompensationsfrihed i en uge.

Da rejsetiden hjem blev taget fra kompensationsfriheden, var det ikke helt ligegyldigt, om man kunne flyve, eller om man skulle køre hele vejen.

Fra min tid i Poonch vidste jeg, at hvis flyet måtte hoppe over på grund af dårligt vejr, så var der en ekstra dags hjemrejse, idet man så skulle overnatte i Jammu.

Generalen accepterede ikke kørsel efter mørkets frembrud, og der var så ingen anden mulighed, end at overnatte.

Missionen havde en canadisk twinotter maskine til rådighed, og den fløj, hvad der blev kaldt mælkerunden hver tirsdag.

En mandag eftermiddag meddelte piloten mig, at vejrmeldingen for den følgende dag tydede på, at man ikke ville kunne lande i Poonch.

Jeg gik ind til generalen, og bad om at måtte sende den italienske major Alberto Anese til Rajouri, som var stationen efter Poonch, og som lå nærmere Jammu.

Fra Rajouri kunne man - med lidt held - være i Jammu så betids, at der ikke var behov for at overnatte. Man kunne så køre lige igennem til Srinagar.

- Jeg kan ikke forstå, hvor De altid skal lave så mange bølger, captain Agger, sagde han, men accepterede dog, at lade Alberto køre til Rajouri.

Jeg gik på radioen, og gav instruktioner til såvel Poonch som Rajouri, og jeg var egentlig helt tilfreds med mig selv, efter at have reddet i hvert fald een dag for den italienske major.

Skæbnen ville, at maskinen landede i Poonch, men da den kom til Rajouri, som ellers havde en stor lufthavn, hvor vi aldrig havde haft landings-problemer, lå der en tyk tågedis over dalen, og ethvert håb om at lande måtte opgives.

I Rajouri stod Alberto og ventede på den maskine som aldrig landede, hvorefter han måtte tage den lange vej til Jammu i bil.

Bilen punkterede to gange på turen, og han ankom så sent, at han måtte overnatte.

Generalen havde svært ved at skjule, at han morede sig, da jeg fortalte ham om det uheldige sammentræf af omstændigheder uden for min kontrol.

Stor var min overraskelse, da han accepterede min henstilling om at give en ekstra dags frihed til Alberto, fordi Alberto selv havde været uden skyld i miseren.

- Der kan De se, hvad De opnår ved Deres nævenyttighed, sagde han.

-

BESØG VED MOSES' GRAV

- Captain Agger Sahib, Vil De ikke gerne besøge det sted, hvor Moses ligger begravet, nu De er så tæt på? Det var lederen af de lokalt ansatte under FN i Srinagar, der spurgte mig.

Med ham havde jeg ofte snakket om religion, og vi havde diskuteret forskelle og ligheder mellem islam og kristendommen.

Emnet interesserede mig derfor, og jeg bad ham straks om at fortælle noget mere.

- Jo, sagde han. Et par timers kørsel nord for Srinagar ligger der en by der hedder Bandipur. Den hed tidligere Bethpora, som betyder "åbningsstedet", hvilket refererer til, at der er herfra Jhelumfloden åbner til Kashmir-dalen fra øst.

Opfattelsen baseres på, at de fem lokaliteter, der omtales i Femte Mosebog (Kapitel 34, vers 1-6) om stedet hvor Moses blev begravet, alle ligger i nærheden af denne by, som også selv er nævnt (Bet-Peor).

Fra Bandipur er der et par timers bjergklatring, før man når op til det påståede gravsted, hvorfra det meste af Kashmir-dalen skulle være synligt i klart vejr.

Selve gravstedet gøres der ikke megen væsen af. Blot en lille frønnet sten i et par kvadratmeter stort indelukke.

Umiddelbart ved siden af ligger der et langt mere pompøst gravsted, hvor en helgen ved navn Sankt Bibi ligger begravet, og hvortil der er stor valfart.

Der er næppe megen tvivl om, at man i Kashmir - som i andre dele af Indien - finder en af de jødiske stammer som efter at have forladt Israel bosatte sig et andet sted.

Store dele af den kashmiriske befolkning har klart jødiske træk. Navne som Joseph og Moses er meget almindelige, og der findes et meget stort antal fællesord i kashmiri og hebræisk.

Der findes sikkert beretninger om andre steder som er udpeget til at være Moses grav, men min tjeneste i Kashmir gav mig altså lejlighed til at besøge dette sted.

I øvrigt sammen med Anna og Axel Bruun Madsen og naturligvis vore to drenge.

(Anna og Axel Brun Madsen er i øvrigt forældre til Ole Brun Madsen som jeg i dag spiller tarok med om mandagen).

ET SPØRGSMÅL OM HEPATITIS

En dag kom en australsk major hen til mig.

- Bent, må jeg tale privat med dig et øjeblik?

- Ja, naturligvis, svarede jeg, vi kan gå ind på det tomme kontor.

- Du må love, at det vi taler om, bliver mellem dig og mig, forlangte han.

- Jeg kommer til at høre, hvad det drejer sig om først.

- Jo, sagde han, jeg er på CTO, (UNMOGIPSK for kompensationsfri).

Det vidste jeg godt, for dels var han jo i Srinagar, og dels havde jeg selv lavet CTO-planen, men jeg ventede på fortsættelsen.

- Jeg er bange for, at jeg har et problem. Jeg er nemlig måske syg, og så vil generalen forlange mig indlagt - lige nu hvor min kompensationsfrihed starter - og du ved, at det så vil tælle som om, jeg havde brugt min CTO.

- Hvad fejler du?

- Det er jo ikke sikkert, at der er noget, sagde han.

- Jamen hvad fejler du?, ville jeg vide.

- Det er det, der er problemet. Jeg tror, at det er hepatitis!

(Her skal tilføjes, at hepatitis er det samme som smitsom leverbetændelse, hvilket angiveligt er en særdeles smitsom sygdom).

- Er du gal, mand. Du får ikke lov til at gå rundt og smitte de øvrige observatører og deres pårørende, mens du er på CTO.

- Jamen, det var jo det, jeg startede med at sige, at oplysningen, jeg havde til dig, var kun til din interne brug!

- Nixen, sagde jeg, sådan spiller klaveret ikke. Du kan ikke komme til mig og sige, at du lider af en sygdom som kan smitte hele missionen, og så sige, at den bare var til orientering, og at jeg ikke skal gøre noget.

Han gik så til læge.

Heldigvis blev det konstateret, at det ikke var hepatitis, og han havde en god fruge.

Ovenstående får mig til at tænke på, at canadierne tog gamma globulin hver tredje måned mod denne hepatitis. Observatører fra New Zealand og Australien havde gamma globulin til rådighed, men ville først tage en ind-sprøjtning, hvis der viste sig hepatitis i området, fordi den efter deres op-fattelse var en sygdom, som man ikke kunne gøre sig immun overfor. De to sidstnævnte nationer udtalte sig på baggrund af erfaringer fra deres del-tagelse i Vietnam. Tværtimod påstod de, at det var skadeligt at tage gamma globulin forebyggende, fordi den nedbrød alle naturlige immunforsvar, som kroppen havde.

Vi danske havde ingen gamma globulin liggende, fordi stoffet er meget dyrt og har en begrænset holdbarhed. Til sidst fik vi dog sendt noget gamma globulin ud, men fik heldigvis aldrig brug for det.

UROLIGHEDER I RAWALPINDI.

I efteråret 1973 var der alvorlige uroligheder i Rawalpindi.

Der havde været rygter om overgreb på kristne, og blandt andre vores kok, Jamahl, fortalte om det. Han var kristen, og han fortalte, at der ofte flød lig af kristne i floden.

Det var et tilfælde som gjorde, at jeg opdagede hvor alvorligt det var. Vores hund var blevet syg. Den havde fået hundesyge, og jeg kørte til den militære dyrlæge. Han boede halvvejs på vejen ud til diplomatbyen Islamabad. Desværre kunne han ikke skaffe "distemper serum", som min hund skulle have for at blive rask, men det var heller ikke helt galt endnu, trøstede han mig.

Jeg havde min søn Carsten med, og på tilbagevejen kom vi gennem en meget stor og meget ophidset folkemængde.

De gav villigt plads for os, både politi og de demonstrerende, men bortset herfra var der kun skældsord mellem dem.

Da vi var kommet igennem, sagde Carsten, at der var råbt "Ayub Come Back". Underligt nok, ville børnene ofte oversætte til engelsk og ikke dansk, når de oversatte fra urdu.

Vi boede i Harley Street, og også i Rawalpindi var det et fint kvarter. Huset var lejet af en FN ansat, og han var på seks måneders såkaldt home-leave, så han tilbød os, at vi kunne bruge hans hus, mens han var i Sydamerika for at hente en kone.

Vores nabo var Mr. Mir Pirzara, og han var justitsminister og minister for statens sikkerhed.

Det skyldtes såmænd en tilfældighed, at vi opdagede det.

Børnene og jeg spillede fodbold i vores have, og som sådan noget altid gør, endte bolden over muren til naboen. Den var nu ikke så høj, så jeg hjalp Carsten over, så han kunne hente bolden. Da han kom tilbage, var han ledsaget af en soldat med gevær og påsat bajonet. Han havde dog geværet over skulderen og så ikke forfærdeligt skræmmende ud.

Han bad mindeligt om, at vi i fremtiden ville gå ind gennem porten, hvis vi igen skulle hente bolden. Det var dengang, vi fik at vide, hvad vores nabo lavede.

Til gengæld var vores genbo netop den Ayub Khan, som de demonstrerende havde råbt på.

Hvis noget gik galt, kunne vi i sandhed komme i klemme.

Den aften skulle præsident Zulfikar Ali Bhutto tale i TV.

I oversigten blev talen annonceret at ville være 20 minutter, og noget inde i talen så jeg på mit ur. Han måtte da have overskredet taletiden.

Der var da gået over en time. Bhutto talte på engelsk, og han var en meget dygtig taler og en stor demagog. Lytteren sad tryllebundet, og tiden fløj af sted. Men der var stadig uro, og dagen efter var jeg vagthavende officer. Det bekymrede mig lidt, men jeg forberedte mig.

Inden jeg tog på vagt, blev bilen pakket med de mest nødvendige papirer og ejendele. På en opringning fra mig, ville Birgit køre ud af Rawalpindi og søge mod Kabul i Afghanistan, som dengang var et forholdsvis fredeligt sted.

Heldigvis faldt situationen til ro igen, og livet fortsatte som normalt.

DA VI FANGEDE EN TYV I RAWALPINDI.

En søndag i november var jeg vagthavende officer på hovedkvarteret i Rawalpindi.

Portneren ringede på lokaltelefonen, og fortalte, at der var nogen som snusede rundt oppe i antenneområdet.

Jeg bad ham om at undersøge det, og lidt senere kom der et par soldater slæbende med en mand, som de havde fundet deroppe.

Jeg ringede til Chief Military Observer, og han bestemte, at det var en politisag. Jeg skulle overdrage ham til det lokale politi.

En kontakt til politiet gav ikke noget resultat.

På grund af præsident Zulfikar Ali Bhutto's officielle besøg i Rawalpindi, var alle betjente optaget, så hvis jeg ønskede, at en tyv kom i politiets varetægt, måtte jeg selv levere ham!

Jeg ringede til militærpolitiet, og de lovede at komme så hurtigt som muligt.

I mellemtiden sad tyven på mit kontor.

Han sad på gulvet på den anden side af skrivebordet, og han så ud som en, der lige havde fået hele sin dag ødelagt, og det var vist heller ikke helt galt.

Jeg bød ham en cigaret, og han røg den med begær.

Da militærpolitiet kom, var de tydeligt ophidsede.

Dels over at nogen stjal fra FN og dels over, at tyven var efterladt på mit kontor. Han kunne jo være farlig for sine omgivelser. Det var nu ikke mit indtryk af den stakkels mand, som han sad og rystede.

Jeg ringede igen til general Tassara. Jeg ville følge med på politistationen, så jeg var sikker på, at han blev afleveret ordentligt, og fik en ordentlig behandling.

Det var i orden, så jeg tog med.

På politistationen blev jeg budt på the.

Tyven blev budt på tørre tærsk, selv om udtrykket ”budt på” nok er galt.

Han blev slået. En politimand greb fat i hans hår, snoede det omkring sin finger, til han havde et godt greb, hvorefter han tævede løs på ansigtet.

Jeg må have set noget utilfreds – eller utilpas – ud, for stationschefen bad dem om at fortsætte afhøringen et andet sted.

- Det er tydeligt, at kaptajnen ikke kan lide det, sagde han.

Mens vi drak vores te, kunne jeg dog stadig høre de stumpe slag mod en krop og en ulykkelig mand, som ømmede sig voldsomt.

Han havde forsøgt at stjæle en stump antennekabel.

Fra det ville han kunne afsmelte noget bly, og det kunne indbringe ham omkring 100 kroner.

En passant kan jeg nævne, at jeg på vej hjem til Danmark omkring et halvt år senere spurgte til sagen, og fik at vide at den ville komme for retten inden for en måned. Tyven havde været i fængsel i hele perioden.

En måned efter episoden fik jeg at vide, at en af tjenerne i vores lille udsalg på hovedkvarteret var blevet taget med en Fanta-flaske i mappen, da han forlod hovedkvarteret. Nu ønskede man ham overleveret til politiet.

Det var en dreng på 17år. En flink fyr, og han påstod hårdnakket, at nogen måtte have anbragt den i mappen. Han havde ikke gjort det selv, sagde han. Og jeg troede ham.

Dertil kom, at jeg ikke havde noget ønske om at overlade ham til det pakistanske retssystem, så jeg afviste at gøre noget.

FARVEL TIL HOVEDKVARTERET

- Captain Agger, Report!

Samtaleanlægget på mit skrivebord bjæffede. Det var den 24 december 1973, og det var generalen, der var i den anden ende.

- Yes, Sir. Sagde jeg, og var på vej.

- Captain Agger, Jeg skifter Dem ud som OPS 3, og De skal melde Dem i Rawalakot den 28 december.

Det var afslutningen på min tjeneste ved UNMOGIP-hovedkvarteret, men det var også afslutningen på en periode på en måned med stor spænding mellem generalen og mig.

Lidt om baggrunden.

Bestemmelser fra FN-hovedkvarteret i New York sagde, at observatører havde ret til een uges kompensationsfrihed hver måned de var i missions-området.

Langt de fleste havde et års tjeneste i missionen, og det betød, at de var i området I 13 måneder. En observatør som kom i maj ville også rejse i maj (altså 13 måneder). Derfor havde han efter reglerne klart ret til 13 ugers kompensationsfrihed under sin tjeneste i Kashmir.

Generalen havde bestemt, at ingen måtte optjene frihed i første eller sidste måned i missionen, for så ville den pågældende ikke kunne yde reel tjeneste i disse måneder.

Det vil sige, at hver observatør fik 11 ugers kompensationsfrihed og blev så altså snydt for hele to uger.

Det skal erindres, at observatørerne var på stationen 24 timer i døgnet, hver dag, mellem disse kompensationsfriheder.

Jeg havde et par gange nævnt for general Tassara, at vi faktisk overtrådte FN's bestemmelser, og indledningsvis fik jeg altid et kort svar, gående ud på, at det vidste han godt, men at det var ham, der bestemte.

Jeg udtrykte tvivl om det lovlige, og en gang sagde han så, at han godt vidste det, men at det ikke kunne lade sig gøre på anden måde. Missionen skulle køre og de grundlæggende principper om at en kompensationsfrihed normalt ikke måtte strække sig over to kalendermåneder, ville han ikke fravige.

- Men De kan jo prøve at lave et system, hvorefter vi kan give observatørerne, hvad de har krav på, samtidig med at mine ønsker bliver tilgodeset, sagde han.

General Tassaras ønsker var krav.

Et krav var, at ingen observatør måtte være på en station i mindre end en 14-dages periode. Altså ingen kompensationsfrihed med een uges mellemrum.

Som tidligere nævnt, måtte en frihedsperiode ikke strække sig over to kalendermåneder.

Hvis en observatør ønskede at samle to perioder, for derved at få mulighed for at foretage en længere rejse rundt i Indien og Pakistan eller måske tage til sit hjemland, så kunne det gøres ved at overføre friheden til en anden måned. Sammenlagt ville det give 12 dages frihed.

Kompensationsfrihed går i princippet fra tirsdag til tirsdag, med de to tirsdage som rejsedage. Således havde observatørerne 6 dage fri hver måned.

Det var generalens ønsker/krav.

Jeg var vagthavende officer den følgende søndag, og jeg lavede en lang række års grafiker, som skulle vise, at jeg havde ret. Jeg kunne godt se, hvad generalen mente, når han sagde, at det ikke kunne lade sig gøre.

Imidlertid udarbejdede jeg et forslag.

Det så ret godt ud, og jeg drøftede det vores chief operations officer, den australske oberst Ian Halliday. Han studerede min studie med stor interesse, og gav den så sit ja.

- Det ser godt ud, Bent sagde han. Det kan lade sig gøre.

Således beroliget gik jeg til generalen.

Generalen var slet ikke afvisende, da jeg kom, men han så meget skeptisk ud. Måske endda nærmest som om han morede sig.

Han bad mig i hvert fald om at fortælle ham, hvordan problemet kunne løses.

Jeg forklarede, at hvis vi fulgte følgende principper, ville det være muligt at efterkomme direktiverne fra New York uden at give køb på generalens principper:

- 1) Officerer, som ankommer til missionsområdet før den 7. i en måned afvikle kompensationsfrihed i tiltrædelsesmåneden.
- 2) Officerer, som ankommer til missionsområdet efter den 24. i en måned kan afvikle kompensationsfrihed i fratrædelsesmåneden.
- 3) Officerer, som ankommer til missionsområdet mellem den 8. og den 23 i en måned, kan i deres tjenesteår tage en forlænget kompensationsfrihed uden at give afkald på en anden.

Generalen lyttede tålmodigt, kikkede på grafikerne for de enkelte Field Stations, og pakkede så det hele sammen.

- Lad mig se på det, sagde han, og jeg forlod kontoret.

Der gik en uge, før han bragte sagen på bane igen.

I mellemtiden havde jeg – på foranledning af Chief Operations Officer – formuleret principperne i en officiel skrivelse til generalen som et forslag til hans overvejelse.

Denne skrivelse blev afleveret til ham formelt, og det var måske fejlen.

Under alle omstændigheder kaldte han mig ind.

- Træk Deres skrivelse tilbage, for den er ikke i overensstemmelse med mine principper, og tager ikke hensyn til den mest effektive bemanning på Field Stations.

- Sir, De kan naturligvis afvise den, men De må ikke bede mig om at trække den tilbage. Det kan jeg ikke, for jeg tror, at jeg har ret.

- Så kan De se her, hvad jeg gør ved den, sagde han, og smed den i papirkurven.

-Ja, Sir! Men jeg har angivet en fordeling på den, og afleveret den til adressaterne. Chief Operations Officer, to eksemplarer til vores arkiv, hvor den er registreret, og et eksemplar til den ældste af de danske officerer.

- Jeg advarer Dem, kaptajn Agger, træk den tilbage!

- Nej, Sir. Det må De ikke forlange af mig, De kan gøre ved den, hvad De vil, men De må ikke bede mig om at trække den tilbage.

- Ud!, sagde han, og jeg fulgte omgående opfordringen.

Det var om eftermiddagen den 23 december.

Dagen efter fandt den begivenhed sted, som indledte dette afsnit, og jeg drog af sted til Rawalakot den 2 januar, for jeg havde nogle fridage til gode, som jeg kunne bruge fra 28 december til 1 januar.

Jeg var egentlig ikke ked af at skulle forlade tjenesten i hovedkvarteret, men jeg var ked af at skulle være væk fra familien hver dag.

RAWALAKOT

Generalen holdt sit princip om, at et observatør skal være på en station mindst 14 dage.

Det var nemlig præcis det antal dage, jeg tilbragte i Rawalakot, før jeg med dags varsel blev befalet til Srinagar som Staff-Officer-In-Charge i Indien.

Jeg drog af sted til Rawalakot den 2. januar, og stationen var lidt vanskelig at nå, da den lå oppe i bjergene, og sneen var begyndt at genere.

Stationen lignede alle andre, men den korte tid jeg fik på den betød, at jeg ikke fik noget særligt kendskab til hverken personel eller omgivelser ved stationen.

Og da slet ikke den enhed, som var vore værter, bortset fra et enkelt besøg hos brigademajoren, som fortalte mig, at der ingen problemer var i området.

Brigaden lå lige over for Poonch, og han fortalte mig, at langt de fleste enheder lige over for hinanden liggende på henholdsvis den indiske og pakistanske side af Line of Control, var i daglig kontakt med hinanden.

De to brigadechefer ringede til hinanden hver aften, og forsikrede hinanden om, at der ville komme en nat med fred og ro.

Der var også daglig kontakt hen over våbenstilstandslinien på de lavere trin.

Han fortalte mig om et par eksempler på, at indiske stillinger var løbet tør for vand, hvorefter de havde krydset Line of Control for at låne en dunk med vand hos den pakistanske deling, som lå lige overfor. Den blev så leveret til-bage, når de igen havde fået forsyninger gennem deres eget system.

Det var klart for mig, at han talte om ting der var sket, for med det vejr, der var i januar, kunne der ikke være grund til at gå over linien for at få vand. Men det var da godt at høre alligevel.

Det eneste virkeligt relevante og bemærkelsesværdige, jeg oplevede på stationen, var det gensyn, som er beskrevet i det efterfølgende.

Med den oplevelse in mente, er jeg general Tassara evig taknemmelig for, at han lod mig få 14 dage i Rawalakot.

EN USÆDVANLIG OFFICER 2. del.

Fra Poonch har jeg tidligere berettet om mit møde med den indiske kaptajn Jimmy Doos, der kørte pakistanske børn til biograf forestilling.

Jeg havde ikke troet, at jeg skulle møde ham igen.

Selv hævdede han, at vi nok skulle ses, for han kom en gang imellem til Rawalpindi på besøg, så jeg skulle ikke blive forbavset, hvis han en dag dukkede op.

Det troede jeg ikke meget på, for Pindi ligger nu engang i Pakistan, og jeg fik ham da heller ikke at se der, men jeg mødte ham i 'Rawalakot, næsten på dato et år efter, at jeg sidst havde hilst på 'ham.

Den pakistanske brigade omkring Rawalakot fortalte i begyndelsen af 1974, at der var kommet et antal nye bataljoner, og at de var i fuld gang med at overtage ansvaret for området. Vi blev inviteret til at besøge dem, og sagde naturligvis pænt ja - tak.

Ude ved bataljonen blev vi mødt af en meget glad og forventningsfuld chef. Hans bataljon var netop ankommet fra Karachi-området, og han glædede sig meget, til at få sin bataljon indrettet i bjergene.

Hvis vi ville blive til frokost, var vi meget velkomne, og han havde netop hørt fra sin nabobataljon, at en af dennes unge officerer var på vej for at aflægge et høflighedsvisit, så ham ville vi lige vente på, inden vi gik til bords.

Som altid drak vi the og udvekslede høfligheder om Pakistan og Danmark, indtil vi kunne sætte os til bords, lidt forsinket, for gæsten var ikke kommet endnu. Chefen bestemte at vi skulle gå til bords, og samtalen var i god gæn-ge, da den anmeldte gæst blev vist ind i messen.

Han var iklædt en ulastelig pakistansk kaptajnsuniform.

Det var såmænd ingen anden end min gode ven Jimmy Doos.

Til hans ros skal siges, at han kun stivnede en brøkdel af en sekund, da han så mig. Derefter hilste han hjerteligt på bataljonschefen og dennes stab, hvorefter han lod bataljonschefen forklare ham, at bataljonen

netop havde fået besøg af to FN-officerer, og at de gerne ville spise frokost sammen med dem. Det havde han vel ikke noget imod?

Jeg kan ikke huske, hvad han kaldte sig ved den lejlighed, men både han og jeg holdt masken under hele besøget.

Jeg har aldrig hørt fra ham siden.

Derimod fik jeg i 1988 at vide, at han i dag er kompagnichef og lige så livsglad som altid. Det fortalte den indiske brigadegeneral V. Patil mig, mens jeg gjorde tjeneste i Irak, men mere herom en anden god gang.

Jimmy fik altså ikke besøgt mig i Rawalpindi, men jeg så ham i Pakistan, som han havde lovet.

Nogle vil undre sig over, at noget sådant kan lade sig gøre, men man må huske på, at såvel indiske som pakistanske officerer skal tale engelsk, hvis de ønsker at tale indbyrdes. Det er det eneste sprog, som de kan være sikker på at have fælles.

Mange kan urdu i Pakistan, men ikke alle og tilsvarende kan mange hindi i Indien, men slet ikke alle.

I begge hære er fællessproget derfor engelsk.

STAFFOFFICER-IN-CHARGE I SRINAGAR

Mens jeg var i Rawalakot fik jeg ordre til at melde mig ved hovedkvarteret i Rawalpindi.

På vejen derind spekulerede jeg på, hvad jeg nu havde gjort, men kunne ikke rigtigt komme i tanker om noget.

Da jeg meldte mig hos Chief Operations Officer, så han glad ud.

- Du vil kunne lide det her, Bent, sagde han, og tog mig med ind til general Luis Tassara.

- Nå, der er De! De skal være SOIC i Srinagar. De kører derover i morgen. De må godt tage familien med, for De kan bo på "Ingle Nook". Meld Dem her i morgen klokken 8.

- Yes, Sir!, sagde jeg, og der blev glæde i det lille hjem.

"Ingle Nook" var Chief Operations Officers hus, og det lå inde på FN-hovedkvarterets område. Huslejen var symbolsk på 1 dollar om dagen, og da Birgit efterhånden var blevet træt af at have tjenende ånder omkring sig, besluttede vi os til ikke at have nogen kok. Den grove rengøring i huset, ville hovedkvarterets normale stab tage sig af.

Jeg var missionens mand på stedet, mens man havde oprettet hoved-kvarteret i Rawalpindi i Pakistan.

Ud over mig ville der kun være en græsk FN-ansat radiooperatør og så den indiske forbindelsesofficer. Som hjælper havde jeg den normale leder af de lokalt ansatte, og ham havde jeg tidligere haft et godt samarbejde med, så der ville ikke blive problemer.

Min opgave var at virke som en slags forbindelsesofficer mellem UNMOGIP hovedkvarteret og inderne i Kashmir gennem deres forbindelses-officer til UNMOGIP.

Det blev starten på en fantastisk tid.

Indledningsvis havde vi oceaner af sne, og det gav os en mulighed for at se Kashmir fra en helt anden side. Herefter kom så foråret, hvor især synet af de blomstrende mandeltræer kunne tage luften fra en.

Tiden var også kommet, hvor vi for alvor skulle til at arbejde på børnenes forberedelser til skolen i Danmark, og derfor mødte de på mit kontor, når de var færdige i Burn Hall School, som lå lige overfor.

Derefter terpede vi dansk og regning efter "Hej Matematik", som Ådalsskolen i Danmark havde forsynet os med.

Den indiske forbindelsesofficer havde en datter på alder med Carsten og Peter, så hun gik med i rumlen, og hun syntes, at det var skægt at lære dansk.

Hundens hundesyge blev værre, og til sidst måtte jeg bede dyrlægen om at aflive den. Heller ikke i Indien var det muligt at skaffe "distemper serum", og da vi jo skulle rejse efter et par måneders forløb, var det vel også det bedste.

Vi følte os meget privilegerede, fordi vi havde fået lov til at opleve Kashmir i vintermånederne og fået lov til at være ene om at repræsentere UNMOGIP i Srinagar, hvilket gav os en status, som var en konge værdig.

Besøg ved Jesu grav.

Det var først på et langt senere tidspunkt, at lederen for de lokalt ansatte i Srinagar kom til mig om yderligere et religiøst emne.

Han tilhører selv den ahmedistiske gren af Islam. Det vidste jeg godt, men jeg var ikke forberedt på det, der nu fulgte.

- Captain Sahib. Ved De, at ganske få meter fra den vej, som De kører hver dag, er en grav, hvori man påstår, at Jesus ligger begravet?

Med alt hvad han havde fortalt mig om Moses, var jeg nok lidt svær at ryste, men her fangede han mig på det forkerte ben.

Nej, det vidste jeg ikke, og jeg ville gerne høre mere.

Han fortalte mig om den ahmedistiske opfattelse af Jesus og hans liv på jorden, hvoraf fremgik, at Jesus tilbragte en stor del af sin ungdom i Kash-mir, hvor han - sammen med sin mor, Maria - besøgte det jødiske samfund.

Senere vendte han tilbage til det fra Biblen kendte område, hvor han virke-de som også angivet i Biblen.

Det er Ahmedisternes opfattelse, at Jesus ikke døde på korset, men at han blev taget ned ved aftenstide, Langfredag, og af sine venner opfordret til og hjulpet med at flygte.

Det var naturligt for ham at flygte til det Kashmir, som han kendte så godt, og på rejsen dertil var han ledsaget af Maria, som dog døde undervejs.

I Kashmir virkede Jesus blandt andet som lærer på et buddhistisk universitet i byen Leh et par hundrede kilometer nord for Srinagar.

Ved sin død blev han så begravet i denne by.

Beretningen sendte jeg hjem til familie og venner i Danmark, men der var ikke mange som brød sig om den, fordi den rokkede ved det meget væsentlige i den kristne tro, at Jesus døde på korset for vore synders skyld.

MEDLEM AF MOBILE TEAM.

Da UNMOGIPs hovedkvarter igen flyttede til Srinagar, blev jeg medlem af Mobile Team, som er en lille enhed på 2-3 mand, som Chief Military Observer brugte som sin egen reserve.

Den nye rolle, som inderne havde givet FN-observatører, gjorde det imidlertid vanskeligt at foretage undersøgelser på egen hånd. Derfor blev Mobile Team anvendt som supplerende på stationer, hvor der var behov.

Således var jeg en uge i Sialkot og en uge i Domel.

Jeg havde et stort ønske om at besøge samtlige Field Stations, og derfor indstillede jeg til generalen, at vi foretog en kontrol af beholdningen af kort på de enkelte Field Stations. Dels kortenes tilstedeværelse og dels deres tilstand, og at vi på baggrund af denne undersøgelse foretog en rekvisition på nye kort ved de indiske og pakistanske myndigheder.

General Tassara var skeptisk, og havde mig vist mistænkt for at ville på sight-seeing, hvilket jo heller ikke var helt forkert, men jeg fik da solgt ideen til ham.

- Lav et program, men kun to overnatninger hvert sted. De laver et forslag til rute, og forslaget vil jeg have i morgen.

- Yes, Sir, sagde jeg.

Næste dag afleverede jeg mit forslag

Jeg ville starte i Jammu, derefter køre til Sialkot og derefter op langs stationerne på den pakistanske side, sluttende med Astor og Skardu, hvorefter jeg via Kargil ville vende tilbage til Srinagar.

Så ville jeg mangle Poonch og Rajouri, men dem kunne jeg nå ved at tage med "mælkerunden" til Poonch en tirsdag, og køre hjem derfra via Rajouri.

Generalen var ved at få et apoplektisk anfald.

- Den tur ville tage 3 uger, sagde han.

Det var også, hvad jeg havde regnet ud, så det sagde jeg.

- Aldrig!

Herefter slettede han de tre nordlige stationer, Astor, Skardu og Kargil. De er kun åbne i sommermånederne, og de var højt på min ønskeseddel, men den gik ikke.

Jeg måtte nøjes med den mindre tur, og havde 14 gode dage blandt mine observatør kolleger og i Kashmirs natur.

Jeg fik da også talt nogle kort, så jeg kunne aflevere en fin rapport, da jeg kom hjem.

FAMILIEN

Kashmir er en såkaldt familie mission.

Det betyder, at observatørerne må medtage familien, og have dem boende i missionsområdet.

Nu er Danmark jo et frit land, så selv om visse øvrige missionsområder ikke har dette prædikat, så er der ingen der kan forbyde familien at kom-me på besøg eller bosætte sig i området.

Forskellen ligge alene i, at i erklærede familie-missioner har FN påtaget sig en forpligtelse til at hjælpe familien i en krisesituation, hvis observa-tøren selv er afskåret fra at gøre noget for den på grund af tjenesten.

For såvel observatøren som dennes familie er der mange fordele ved at have familien med.

Når børnene har den skolepligtige alder, og sendes i skole i det frem-mede, får de derved en så stor almen ballast og erfaring, at det vil være dem til gavn senere, og her er ikke kun tænkt på den fordel, det naturlig-vis altid er, at have fået en grundig engelsk-uddannelse.

Den, der er dårligst stillet, er i virkeligheden hustruen.

Hvis hun ikke evner at sætte sig selv i gang, lurer faren for i kedsomhed at fylde tilværelsen med cocktail-parties, og det kan være et farligt skrå-plan, hvilket der findes mange eksempler på. Ikke kun blandt de danske kontingenter.

Der var både fordele og ulemper for familien ved en sådan to-års tjeneste i Indien.

Det var en klar fordel, at børnene og jeg kunne tale helt almindeligt og lavmålt sammen på engelsk, efter at vi var kommet hjem. Når vi var på besøg, og deres opførsel lod lidt tilbage at ønske, var det meget hensigts-mæssigt, at kunne irettesætte og true med alverdens ulykker på et sprog, som værterne ikke forstod, således at pinlige episoder kunne undgås.

Deres tillagte vaner var en lige så klar ulempe.

Det tog dem lang tid at lære, at vi ikke hjemme havde nogen tjener, der beredvilligt og automatisk fjernede deres appelsinkræller og i det hele taget ryddede op efter dem, da vi atter var hjemme i Danmark.

BIRGITS ARBEJDE SOM LÆRER FOR SYGEPELEJEELEVER.

Man kan godt forestille sig, at arbejdet som hjemmegående husmor, hvor manden ikke er hjemme, og hvor børnene er i skole, samtidig med at man har et meget stort antal hjælpende ånder til sin rådighed, 'kan være lidt anstrengende - eller måske rettere lidt kedsommelig.

Som nævnt tidligere var min kone lige blevet færdig på Danmarks Sygeplejerske Højskole, før vi tog til Indien. Før hun var blevet optaget der, havde hun arbejdet meget på Statshospitalet i Risskov, og var derfor bedst befaren i hvad der hedder den psykiatriske sygepleje. Hendes afgangsopgave fra Sygeplejerskehøjskolen kom da også til at handle om den psykiatriske hjemmesygepleje.

I både Srinagar i Indien og i Rawalpindi i Pakistan fik Birgit derfor et job på hospitaler som lærer i psykiatri for sygeplejeelever. I Srinagar var der kun ringe opbakning fra skolens side, og det løb hurtigt ud i sandet, men i Rawalpindi forløb uddannelsen og kurserne som planlagt, og det gav hende den tilfredsstillelse det er, at have noget at beskæftige sig med.

Forberedelsestiden til de enkelte lektioner tog megen af hendes tid.

Gladest var hun dog nok for de par eftermiddage om ugen, hvor hun hjalp en finsk læge, Armi Syrjanen, i denne konsultation i Rawalpindis slumkvarter.

Chief Military Observer, general Luis Tassara, var i virkeligheden meget optaget af Birgits arbejde, og han spurgte ofte til det. Dog først efter at have sikret sig, at det var ulønnet - som FN's regler kræver det. Han var fuld af beundring for arbejdet, men advarede ofte imod, at Birgit selv skulle få spedalskhed gennem de mange patienter, der havde denne sygdom, men det skete heldigvis ikke.

Den første gang general Tassara omtalte Birgits arbejde for mig, var engang vi var ude at køre i Srinagar.

- Ved De hvad, kaptajn Agger, der er nogle af observatørernes koner, som har et arbejde af humanitær art, og det har jeg ikke noget imod, men kan De ikke sørge for, at jeg bliver officielt underrettet om den slags.

Nu havde jeg orienteret chefen for missionens administrationsafdeling, Michael Chelchowski, og han havde sagt, at det var i orden. Han var med i bilen, og fik meget travlt med at rette på sin butterfly. Jeg sagde dog ikke noget, ud over at love generalen, at jeg nok skulle sørge for, at han fik en officiel orientering, når det var aktuelt.

Det første jeg gjorde, da vi kom tilbage til hovedkvarteret var at lave en lille skrivelse, hvor jeg bad om generalens venlige godkendelse af, at min kone havde et job som lærer på den indiske sygeplejerskeskole - og det godkendte han så.

Det var i øvrigt på den samme køretur, at han tog to røde bånd op af sin lomme. Jeg sad i sædet ved siden af chaufføren, og generalen sad på bagsædet.

- Sid stille, sagde generalen, hvorefter han bandt de to røde bånd som sløjfer i nakken på mig. Da vi kom tilbage til hovedkvarteret, gik jeg op for at blive klippet - dog først efter at have skrevet den lille skrivelse som omtalt.

LIVET OM BORD PÅ EN HUSBÅD.

Srinagar kaldes også for østens Venedig, fordi byen har et meget stort antal kanaler, som skærer sig igennem byen sammen med de to store søer, Nageen Lake og Dal Lake.

Indisk lovgivning tillader ikke udlændinge at eje jord, hvorfor man måtte ty til en båd, hvis man ønskede at have sit eget faste tilholdssted.

Derfor havde englænderne et stort antal husbåde i Srinagar der, som den største by i Kashmir tiltrak sig de engelske officerer og civile embedsmænds koner og børn, når heden blev for slem i det sydlige Indien.

Med sin beliggenhed i omkring 2100 meters højde, har byen den ideelle temperatur fra maj til oktober.

Husbåde findes i alle størrelser, og vores havde tre soveværelser med hvert sit baderum, et lille pantry, hvor maden kunne anrettes, en spisestue og en opholdsstue, hvorfra der var udgang til en lille trappe, som førte ned til vand-spejlet. Her kunne ligge en lille sikhara. En sikhara er en lille kano-formet båd, der - når den forsynes med top - kan minde meget om en gondol, som den kendes fra Venedig.

Fra pantriet fører en trappe op til husbådens flade tag, hvor der står borde og stole, således at morgenmaden, eftermiddagskaffen og aftenens drink kan nydes der.

Når man lejer en husbåd, følger der en lang række mennesker med.

I vores tilfælde syv, spændende fra hovmesteren - det var ejeren over kok, tjenere, sweeper (rengøringsmanden) til chowkidaren, som er den, der sover på landgangs-broen om natten, for at beskytte båden og os mod tyveri.

Alle disse mennesker holder til i køkkenbåden, som ligger lige ved siden af, og hvor - som navnet siger - maden tilberedes. Når man lejer en husbåd, er det normalt med fuld forplejning, og det indbefatter morgenmad, frokost, eftermiddagskaffe/te med nybagt kage, aftensmad og aftenkaffe/te.

Der var hygiejniske problemer, men de var såmænd ikke mange.

Der var ingen opsamlingsstank under båden, hvilket betød, at udskyld fra badeværelser - toiletter og badekar - løb direkte ned i søen. Det gjorde ikke vandet ved søens bred til det sundeste vand at bade i, men søen var relativt stor. Ude midt på søen lå fire store svømmebåde med restaurant. Fra disse både kunne man stå på vandski, sejle eller svømme rundt i vand, der i hvert fald så rent ud.

De sidste tre måneder havde vi lejet en af de mere ydmyge lokale husbåde. Bortset fra bad og toilet, var alt samlet i eet rum. Soveværelse, opholdsstue og spisestue.

Birgit havde gjort meget ud af at fortælle tjenerne, at det vand som Carsten og Peter fik at drikke skulle være kogt, og tjenerne forsikrede gang på gang, at vandet var kogt mange gange, før børnene fik det at drikke.

En dag til frokost gentager Birgit kravet om det kogte vand, og igen forsikrer tjeneren, at vandet skam var kogt.

Det fastholder han, indtil Birgit pegede på karaflen, hvor hun viser ham, at der svømmer en lille fisk rundt i vandet!

Mave problemer var der naturligvis, men de var egentlig forbløffende få. De var alle overstået i løbet af et døgn, og gav aldrig anledning til alvorlige problemer.

BØRNENES SKOLEGANG.

Det var naturligvis en stor omvæltning for Carsten og Peter at komme fra Ådalsskolen i Skørring til Srinagar, hvor de indledningsvis kom i Woodlandhouse School.

Transporten til og fra skolen foregik ved FN-hovedkvarterets foranstaltning, idet der hver morgen kom et køretøj med en indisk soldat. Han kørte dem til skolen og bragte dem tilbage igen om eftermiddagen.

Disciplinen blev opretholdt ved korporlig afstraffelse på stedet, når en elev havde forbrudt sig på ordensreglementet eller udvist manglende opmærksomhed.

Al undervisning foregik på engelsk, og deres kammerater talte kun sprog, som de to danske drenge ikke forstod.

Her skal indskydes, at de faktisk blev gode til engelsk, men deres engelske udtale var indledningsvis meget præget af den specielle indiske accent.

Peter kastede sig ud i det med det samme, hvorimod Carsten tog et par måneder, før han ville åbne munden til andet end dansk, men så talte han faktisk også et grammatisk perfekt engelsk, således at de kunne overføres til Burn Hall School, der var en katolsk skole under ledelse af den irske Father Jones.

Ud over engelsk og kristendom (katolicisme) havde de hindi og hinduisme som faste fag ved siden af de øvrige normale fag.

Da vi flyttede til Pakistan kom de på Sct. Mary's Academy, hvor de udover engelsk og katolicisme nu også havde urdu og islam.

Således fik de en meget bred sprog- og religionsuddannelse, som i visse situationer kunne være lidt af en belastning for i hvert fald nogle af deres religionslærere, da vi kom tilbage til Danmark.

Hvis en lærer ville gøre sig morsom eller interessant på disse to religioners bekostning, så var Carsten og Peter der straks med dels en løftet pegefinger i såvel bogstavelig som overført betydning, og dels med en forklaring på det fænomen, som læreren havde gjort sig lystig eller interessant over. Typiske eksempler er indernes hellige køer og pakistansk flerkoneri.

Når læreren påpegede det tåbelige i, at inderne ikke spiste kødet fra køerne, samtidig med at så mange mennesker ikke kunne spise sig mæt hver dag, så kunne Carsten og Peter forklare, at kvinderne i Indien arbejdede så hårdt, at de ikke kunne producere mælken til deres børn. Derfor bliver børnene flasket op med koens mælk i deres første levetid, og dermed bliver det at spise dens kød faktisk betragtet som en form for kannibalisme.

Eller når læreren gjorde nar af muhamedanernes flerkoneri, kunne børnene forklare, at dette oprindeligt var en social foranstaltning. Islam har - som kristendommen - et budskab om at udbrede deres religion til hele verden, og meget lig de kristne, skete det også ved krige.

Disse krige gav et stort antal krigsenke, og som en social foranstaltning blev det bestemt, at en mand måtte tage sig en ekstra kone, under den forudsætning, at hans kone nummer to var en krigsenke.

Sådan er det ganske vist ikke mere, men det er baggrunden for muhamedanernes flerkoneri.

Når jeg skal være helt ærlig, skal det indrømmes, at lærerne tog det pænt, når de blev irettesat af Carsten og Peter.

På den anden side er det klart, at de to års skolegang i Indien og Pakistan har givet de to drenge en forståelse for andre religioner og kulturer.

HJEM TIL DANMARK

Vi var fløjet til Kashmir, men under opholdet i Kashmir havde vi erhvervet en japansk bil, leveret fra Japan til Rawalpindi, og den ville vi gerne have med hjem, selv om den var højre-styret.

Jeg havde til fabrikken i Japan understreget, at den skulle have rattet i venstre side, fordi jeg ville have den med til Danmark, men efter at bilen var afsendt fra Japan, fik jeg et brev fra fabrikken. De havde sendt en bil med rattet i højre side, for ”det var mest praktisk i Pakistan.”

Alligevel ville vi gerne have den med hjem, for det var en god bil i en prisklasse, hvor kaptajner kunne være med.

Den ene af drengene Carsten – havde det med at blive køresyg, så det ville være en dårlig ide at tage dem med. Derfor fløj Birgit og børnene, mens jeg kørte.

Køreturen gik gennem Pakistan, Afghanistan, Iran, Irak, Syrien, Libanon, Syrien igen, Tyrkiet, Bulgarien, Jugoslavien, Østrig og Tyskland.

Østrig var det eneste land, hvor jeg skiftede til civil. I alle andre lande kørte jeg i min danske kaptajnsuniform og den blå baret.

Det var en stor hjælp, og et enkelt eksempel kan belyse dette.

På grænsen mellem Afghanistan og Iran var der 24 timers ventetid for dem, der ønskede at krydse.

Mig tog det 20 minutter, og de gik med at drikke the med lederen af grænsestationen, mens en af hans hjælpere løb rundt for at få stemplet mit pas og bilpapirer, hvor de skulle stemples.

Hele turen tog mig 11 dage. Jeg havde nu fået nok af at være hjemmefra, og mit behov for at se nye ting og få nye indtryk var dækket lang tid frem.

Da jeg kom hjem, havde jeg kørt 10.600 kilometer på de 11 dage.

Noget at det første jeg skulle gøre efter hjemkomst var at tage kontakt med min kommune for at få løst eventuelle udestående problemer på skatteområdet.

Kommunen oplyste mig om, at jeg under tjeneste i udlandet kunne fratrage 25% af min indtægt før man gik i gang med beskatningen, fordi de anses for brugt til familiens ekstra-udgifter ved at være ude.

Derfor fik jeg penge tilbage i skat, idet dog kommunen rådede mig til ikke at bruge pengene, fordi der var tvivl.

Det råd var godt nok, for 6 måneder senere skulle jeg betale pengene tilbage igen. Nok eksisterede der en sådan lov, men i en fodnote til loven stod, at ”denne lov dog ikke gælder for officerer.”

Jeg kunne ikke rigtigt forstå det.

Hvorfor var det ikke rødhårede eller folk som bruger nummer 45 i sko, der blev undtaget?

Hvorfor lige officerer?

Kommunen kunne ikke forklare det, og var i virkeligheden meget kedet af den situation, men sådan var loven!

Forstå det, hvem der kan.

I september kom vores bagage fra Kashmir.

Den var blevet pakket i store kasser engang i foråret, og vi kunne knapt huske, hvad der var i dem, så det var ligesom juleaften.

FREMTIDEN FOR FN I KASHMIR.

UNMOGIP er en billig mission.

Blot 39 officerer overvåger begge sider af en mere end 1200 kilometer lang grænse, omsat til kilometer pr. observatør, giver det omkring 75 kilometer pr observatør, idet der jo også skal bemandedes et hovedkvarter med stab.

Der er næppe nogen tvivl om, at observatørerne har en gavnlig indflydelse i området, og mange pakistanske officerer lægger ikke skjul på det.

Den indiske opfattelse er stadig, at observatørerne nærmest er turister, hvorfor de inviteres med til sportskampe og festivals. Inderne giver ikke observatørerne opgaver, og inderne reagerer ikke på FN henvendelser om påståede overtrædelser af våbenhvileaftalen.

Simla-aftalen er stadig udgangspunktet for inderne.

Konflikten omkring Kashmir begyndte, da maharajaen, Hari Singh skulle tage stilling til, hvad han ville.

Han havde en samtale med Indiens premierminister, Jawarahl Nehru.

Herunder sagde Nehru, at maharajaen kunne vælge at tilslutte sig Indien eller Pakistan, som han havde lyst til. En tilslutning til Pakistan ville Nehru ikke betragte som en uvenlig handling.

Det eneste Indien ikke "ville acceptere, var selvstændighed for Kashmir".

De muhamedanske fundamentalister, som i øjeblikket gør Kashmir usikkert, arbejder for et selvstændigt, uafhængigt og islamisk Kashmir efter iransk model.

Som allerede sagt af Nehru i 1947, er det ikke acceptabelt for Indien.

Om Indien i dag vil acceptere, at området overgår til Pakistan, er mere end tvivlsomt, hvorfor det ser ud som om FN skal fortsætte i Kashmir i mange år endnu.

Hertil kommer et andet aspekt, og det er pakistansk indenrigspolitik. Det er som om, det eneste der i dag holder sammen på provinserne i landet Pakistan er vreden over situationen i Kashmir. Hvis dette pakistanske nationale samlingspunkt forsvinder, er der stor fare for, at Pakistan fragmenterer og derefter går i opløsning. Derefter kan verden opleve at den pakistanske provins North West Frontier og provinsen Baluchistan søger tættere kontakt og sammensmeltning med deres etniske fæller i det allerede nu fragmenterede Afghanistan